Славица Петровић Тодорова

ЈЕЗИК И КУЛТУРА ЗАВИЧАЈА 2

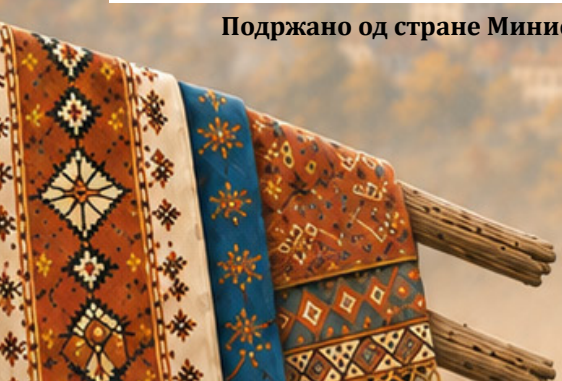
Славица Петровић Тодорова

ЈЕЗИК И КУЛТУРА ЗАВИЧАЈА 2

Република Северна Македонија
Министерство за култура и туризам

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Kulturës dhe e Turizmit

Подржано од стране Министарства културе и туризма Републике Северне Македоније.

Скопље, 2026

Уредник: проф. др Наташа Чичевска Јованова
Рецензенти: проф. др Оливера Рашиќ Цаневска, Соња Деловска
Лектура: Марија Нешић
Графички дизајн и техничка обрада: Теодора Деловска

Објављено на веб-страници: www.santostef.com.mk

© Сва права на издање задржава аутор. Забрањено је копирање, умножавање и објављивање делова књиге или целог издања у било ком облику без претходне сагласности аутора.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:811.163.41

ПЕТРОВИЌ Тодорова, Славица
Језик и култура завичаја 2 [Електронски извор] / Славица Петровић Тодорова. - Скопје : Санто Стеф- С, 2026

Начин на пристапување (URL):
https://www.santostef.com.mk/jezik-i-kultura-zavicaja-2. - Текст во PDF формат, содржи 95 стр., илустр.

ISBN 978-608-65719-9-3

COBISS.MK-ID 69238533

Драга децо,

Волите српски језик сваког дана по мало. Српски језик нема никога другог осим нас.
- Душко Радовић

Наш завичај, завичај наших родитеља или предака је наше наслеђе. Чувањем језика и културе свог завичаја, чувамо свој идентитет!

Где год да се налазите не смете заборавити своје порекло, своје корене, јер се будућност гради само на здравим коренима.

Надам се да ћете уживати у задацима док упознајте властити идентитет!

Аутор

Знање ти помаже да растеш,
даје ти многе моћи,
а свако је слово светионик
у најтамнијој ноћи.

Аа Бб Вв Гг Дд Ђђ

Ее Жж Зз Ии Јј Кк

Лл Љљ Мм Нн Њњ Оо

Пп Рр Сс Тт Ћћ Уу

Фф Хх Цц Чч Џџ Шш

УЧИМО ШТАМПАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ!

ШТАМПАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ

1 A a	2 B b	3 C c	4 Č č	5 Ć ć	6 D d
7 Dž dž	8 Đ đ	9 E e	10 F f	11 G g	12 H h
19 I i	14 J j	15 K k	16 L l	17 Lj lj	19 M m
19 N n	20 Nj nj	21 O o	22 P p	23 R r	24 S s
25 Š š	25 T t	27 U u	23 V v	29 Z z	30 Ž ž

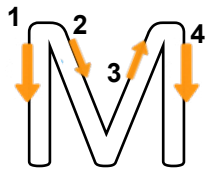
Устаљени редослед слова у латиници зове се **АБЕЦЕДА.**

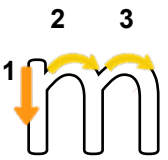
Нека штампана слова се пишу исто и ћирилицом и латиницом.
То су велика и мала слова: Аа, Ее, Јј и Оо.
Такође, исто се пишу и велика слова К, М, Т.

Прочитај следеће речи написане латиницом!

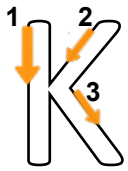
1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

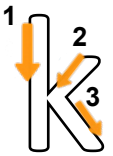

M _____

m _____

K _____

k _____

2. Прочитај и препиши штампаним словима латинице.

kajak

_____

oko

_____

мeko

_____

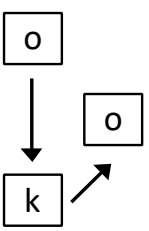
moje

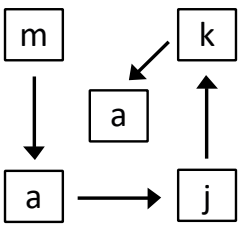
_____

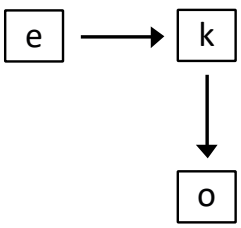
Maja je moja majka.

_____

3. Пратећи стрелице напиши речи штампаним словима латинице:

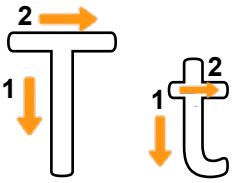

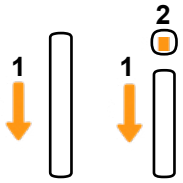
_____ _____ _____

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

T _____

t _____

l _____

i _____

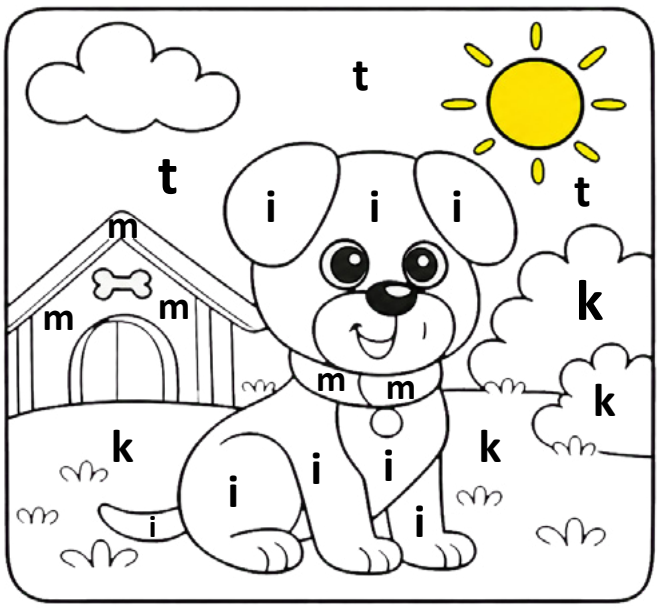
2. Прочитај и препиши штампаним словима латинице.

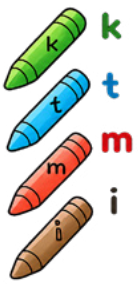
Ema je moja tetka. _____

Mima ima kotao. _____

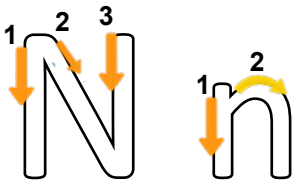
Mika je moj tata. _____

3. Обој слику бојама које су означене словима и реци шта је на слици.
Да ли ти имаш кућног љубимца? Реци нешто о њему!?

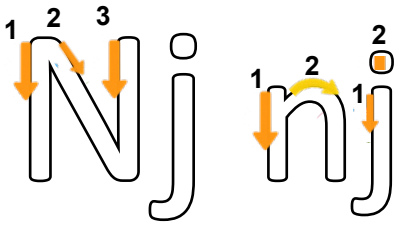

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

N _____

n _____

Nj _____

nj _____

2. Прочитај и препиши штампаним словима латинице:

- Матеј има коња. _____
- Немањина тетка има имање. _____
- Анин тата је коњаник. _____
- Мона има мамин накит. _____

3. Штампаним словима латинице напиши по два имена за девојчицу и за дечака.

_____ _____

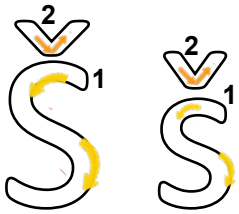
_____ _____

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

S _____

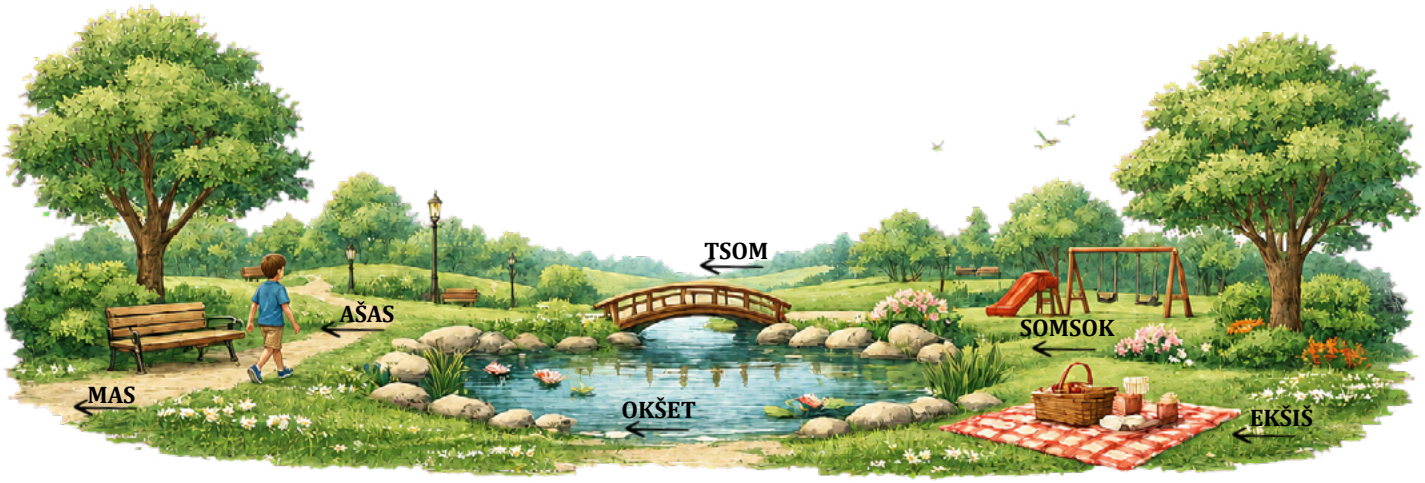
s _____

Š _____

š _____

2. Пронађи на цртежу шест скривених речи. Читај уназад и напиши реч.

_____ _____ _____

_____ _____ _____

3. Прочитај и препиши штампаним словима латинице.

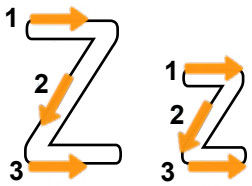
Синиша шета. Он није сам. Са Синишом шета и тетка Сашка и једно штене.
Штене носи кост. Тетка Сашка је насмејана.

_____

_____

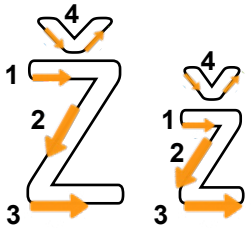
_____

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

Z _____

z _____

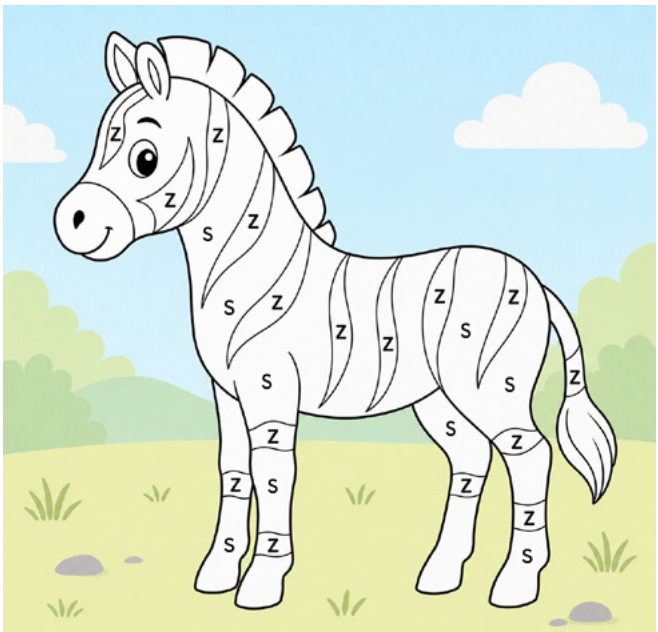

Ž _____

ž _____

2. Обој црном бојом поља обележена словом Z.

3. Прочитај и одговори на питања штампаним словима латинице.

Snežana se sanka sa Zokom. Žika stoji na steni i snima. Kasnije je otišao na most. Tamo se smejao sa Žaklinom, koja je nosila zeleni šal.

S kim se sanka Snežana?

_____

Ko stoji na steni?

_____

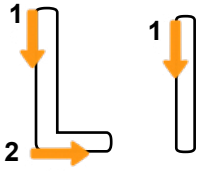
Šta radi Žika?

_____

S kim se smejao Žika?

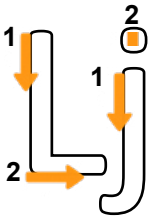
_____

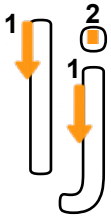
1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

L _____

l _____

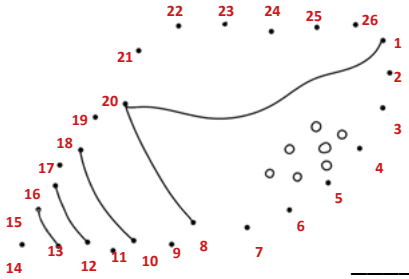

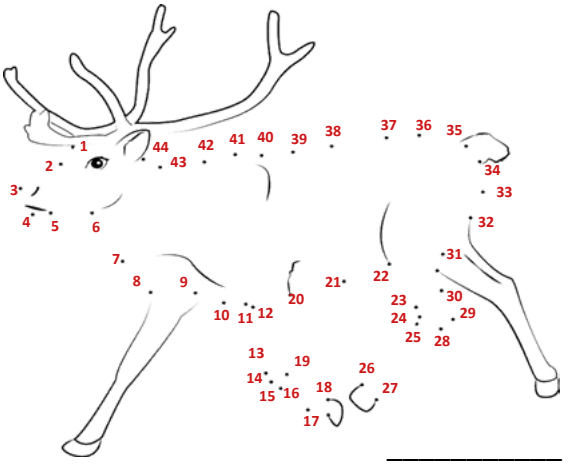
Lj _____

lj _____

2. Спој тачке обележене бројевима од најмањег до највећег. Испод сваке слике штампаним словима латинице, напиши шта се крије на њој.

_____

_____

3. Штампаним словима латинице напиши годишњег доба о коме је реч! Напиши загонетку о пролећу!

Када топло сунце обасја дан
Љубица и Љиља излазе ван,
нико неће да седи код куће
дошло је _____врући.

Лишће жуто на гранама,
хладна киша пада,
тако је то зато што
је _____ сада.

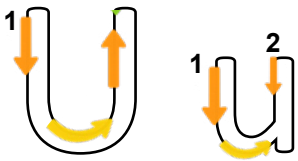
Деца са санкама јуре
на ледини белој,
променила се клима
јер је дошла _____.

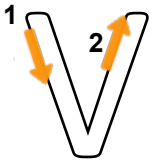

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

U _____

u _____

V _____

v _____

2. Од датих речи штампаним словима латинице напиши реченице поштујући ред речи (прва реч у свакој реченици пише се великим почетним словом).

животиња Вук је. _____

лето Уна воли. _____

Вука Тетка сама шета. _____

тата зове Мој се Васа. _____

3. Смисли кратку причу уз помоћ речи ВУК и ВИШЊА. Вук и Вишња могу бити и властита имена и речи за животињу и воће, по твојој вољи. Напиши је на компјутеру. Погледај пример:

ПОЈЕДЕНА ВИШЊА

Некада је живео вук, али није био обичан, већ вегетаријанац.

На другом крају шуме, на дрвету, живела је мала вишња звана Марина. Марина је баш желела да шета, али је увек била везана за дрво.

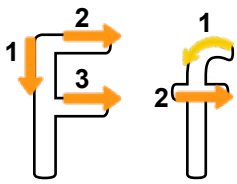
Једног дана вук вегетаријанац је дошао код Марине. Вишња га је питала: „Да ли би могао да ме прошеташ? Ако можеш, прво треба да ме скинеш са дрвета.“

Вук је помислио: „Али ћу да је преварим”, и рече: „Могу да те прошетам”.

Вук је убрао Марину, одмах је појео и удебљао се зато што је Марина била баш буцкаста вишња.

Лазар Костић, ученик

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

F _____

f _____

G _____

g _____

2. Прочитај и препиши следеће речи штампаним словима ћирилице:

Sofija _____ Stefan _____ guska _____

gužva _____ telefon _____ knjiga _____

3. За дате одговоре састави питања. Напиши их штампаним словима латинице.

_____ Sofija ima novu knjigu.

_____ Stefan voli školu.

_____ Mama Goga je stavila vazu na sto.

_____ Na trgu je velika fontana.

4. Од наведених слова састави три речи. Не мораш да искористиш сва слова, а слова се могу и понављати.

F E O M T I N L A G

_____

_____

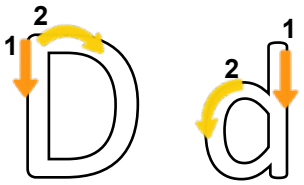
_____

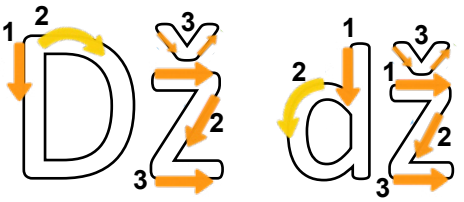

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

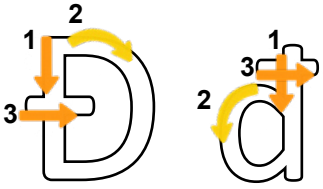
D _____

d _____

Dž _____

dž _____

Đ _____

đ _____

2. Прочитај и одговори на питања.

Deda i Danilo

Moj deda Đoka je jedini na svetu. Šta god mu kažem, on mi udovolji.
- Deda, ja volim džudo.
- O, što ne kažeš. Idemo!
- Deda, ja te najviše volim.
- Volim i ja tebe najviše na svetu!

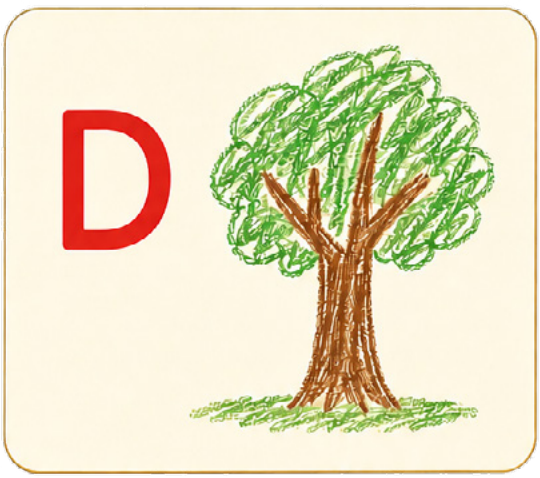

Шта је хтео Данило?
Ко му је увек удовољавао?

Истражи и напиши на компјутеру шта знаш о спорту који Данило воли!

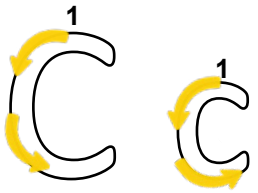
3. Играјте асоцијације!

- Направите картице и на свакој картици напишите по једно штампано слово латинице које знате.
- За свако слово смислите реч и илуструјте је на картици.
- Поделите се у групама по четворо, а играјте у пару двоје по двоје.
- Окрените картице наопако.
- Један члан пара извуче једну картицу и покушава да асоцијацијама објасни реч другом члану.
- Ако не успе, онда то покушава други пар.
- За сваку погођену реч, добија се по 3 поена.

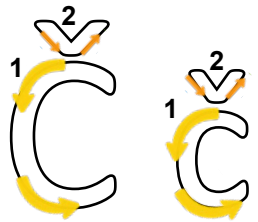

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

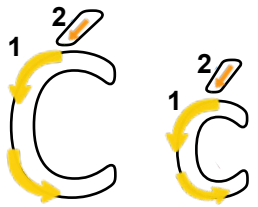
C _____

c _____

Č _____

č _____

Ć _____

ć _____

2. Прочитај и препричај!

Уживам да седим у врту. Са мном увек је и моја млађа сестра. Испод дрвета јоргована је клупа на којој ја седим, док се Дунја шета. А кад јоргован procveta, то је милина.
- Ceco, шта радиш? - пита me Дунја.
- Evo, Dunjo, уживам u mirisu јоргована!
- Одлично, sada ću i ja da дођем da sednem na klupi do tebe i zajedno da уживамо!

3. Препиши следеће реченице штампаним словима латинице и стави одговарајући знак на крају (тачка, упитник, узвичник).

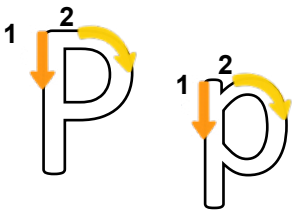
Човек учи док је жив _____

Свако јутро чешљам косу_____

Хоћеш ли моју машну_____

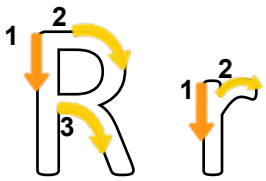
Погледај, ено Матеја_____

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

P _____

p _____

R _____

r _____

2. Прочитај и одговори.

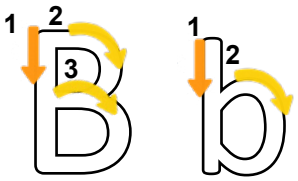
PUTNICI

Putovala dva čoveka istim putem, pa jedan od njih nađe sekiru, na šta drugi reče: „Našli smo sekiru“, a prvi ga opomenu da ne govori „našli smo“, već „našao sam“. Uskoro ih, međutim, sustigoše oni koji su izgubili sekiru, pa onaj koji je držaše u rukama i kojega su progonili, reče saputniku: „Propali smo“. A on će na to: „Reci propao sam jer ni onda kada si našao sekiru, nisi mene u to računao“.

Ezop

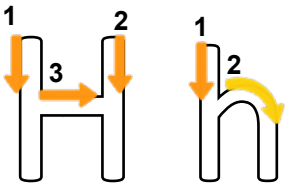

1. Погледај и настави да пишеш штампана слова латинице.

B _____

b _____

H _____

h _____

2. Погледај слике. Испод сваке слике напиши једну или више реченица и састави причу на тему ***Брижан брат.***

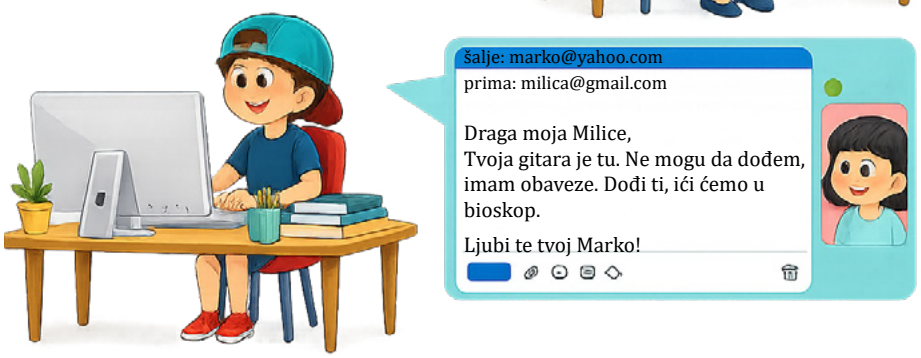

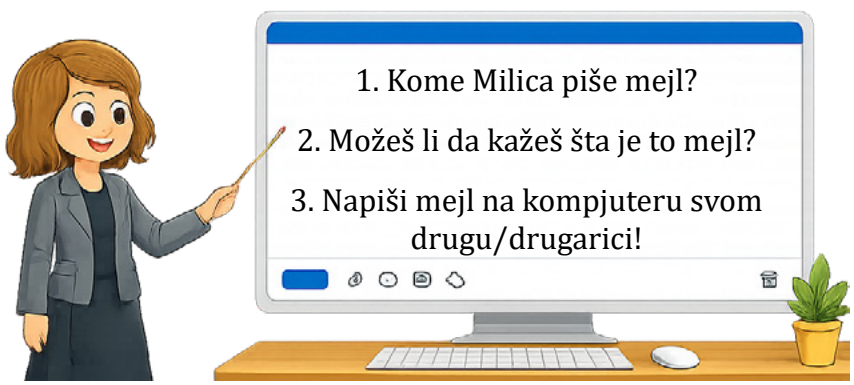
Сада знамо штампана слова латинице!

A a	B b	C c	Č č	Ć ć	D d
Dž dž	Đ đ	E e	F f	G g	H h
I i	J j	K k	L l	Lj lj	M m
N n	Nj nj	O o	P p	R r	S s
Š š	T t	U u	V v	Z z	Ž ž

Пишемо мејл штампаним словима латинице.

УЧИМО ПИСАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ!

ПИСАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ

Na latinici ili ćirilici ova velika i mala pisana slova su ista. Napiši ih čitko da ti sveska zablista!

$\mathcal{A}$ _____

a _____

$\mathcal{E}$ _____

e _____

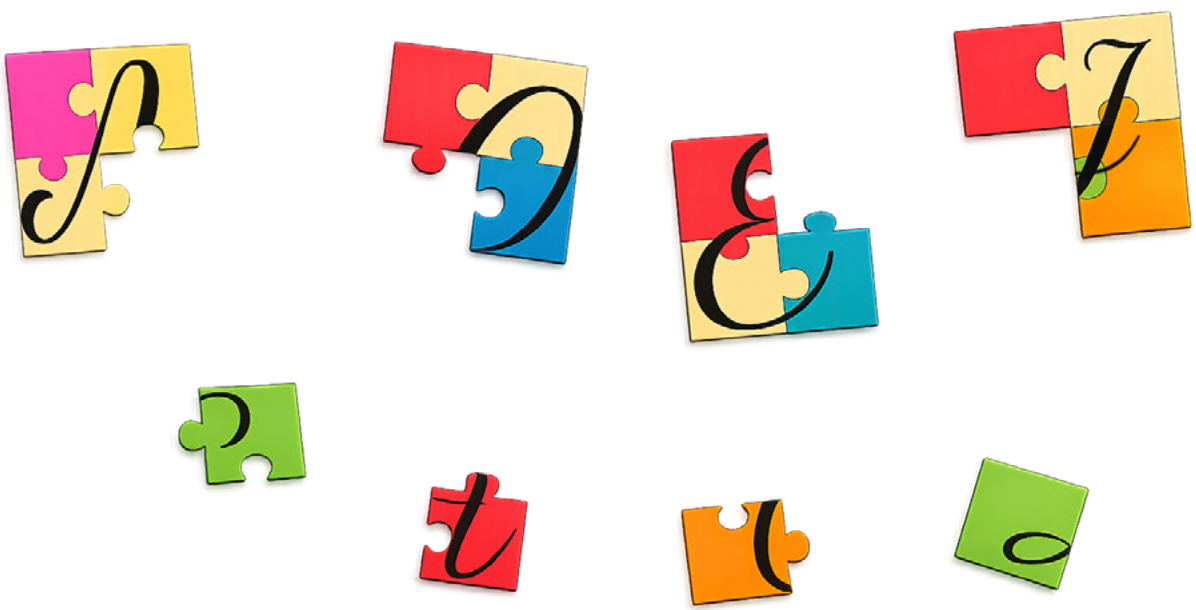
$\mathcal{O}$ _____

o _____

$\mathcal{J}$ _____

j _____

2. Pronađi odgovarajuće delove slagalica i poveži ih linijom.

Pisana slova $\mathcal{A}\ a$, $\mathcal{E}\ e$, $\mathcal{O}\ o$ i $\mathcal{J}\ j$, velika i mala pišu se isto ćirilicom i latinicom.
Velika pisana slova $\mathcal{K}$ i $\mathcal{M}$ pišu se isto ćirilicom i latinicom.

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

_____

_____

_____

_____

2. Prepiši sledeće reči pisanim slovima latinice:

Ema _____ mama _____

Maja _____ koka _____

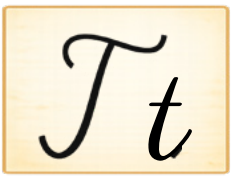
3. Oboj pisana slova latinice koja si naučio i pronađi put koki do pileta.

		B	D	j	K	M	d	r	b	H	l	n	k	M	e	B
		A	e	o	m	a	J	v	l	m	E	A	j	b	a	r
d	r	b	H	l	n	O	r	d	J	o	B	b	J	P	k	R
R	a	K	e	k	E	m	R	j	K	e	d	R	o	a	O	b
l	M	r	d	J	v	k	d	k	P	r	D	b	K	d	r	B
J	j	R	v	O	a	M	k	a	B	d	l	M	j	R	l	P
b	o	A	k	m	n	e	b	M	e	O	j	e	J	b	J	d
H	r	v	D	n	b	j	J	b	D	o	j	k	e	P	n	l
d	P	r	d	J	v	o	A	k	K	m	b	m	j	b	r	R
d	r	b	H	l	n	D	r	B	d	J	P	o	e	M	K	

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

T _____

t _____

J _____

i _____

2. Pročitaj i prepiši pisanim slovima latinice.

Ema je majka. _____

Matej je tata. _____

A Ilina je tetka. _____

3. Pročitaj reči i poveži ih sa odgovarajućom slikom.

kajak

koka

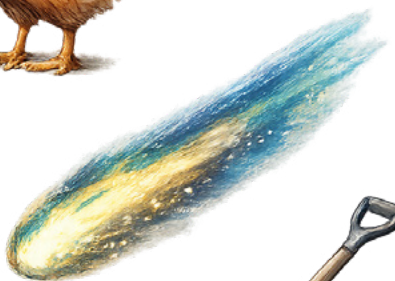
kit

motika

oko

kometa

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

N n

N _____

n _____

Nj nj

Nj _____

nj _____

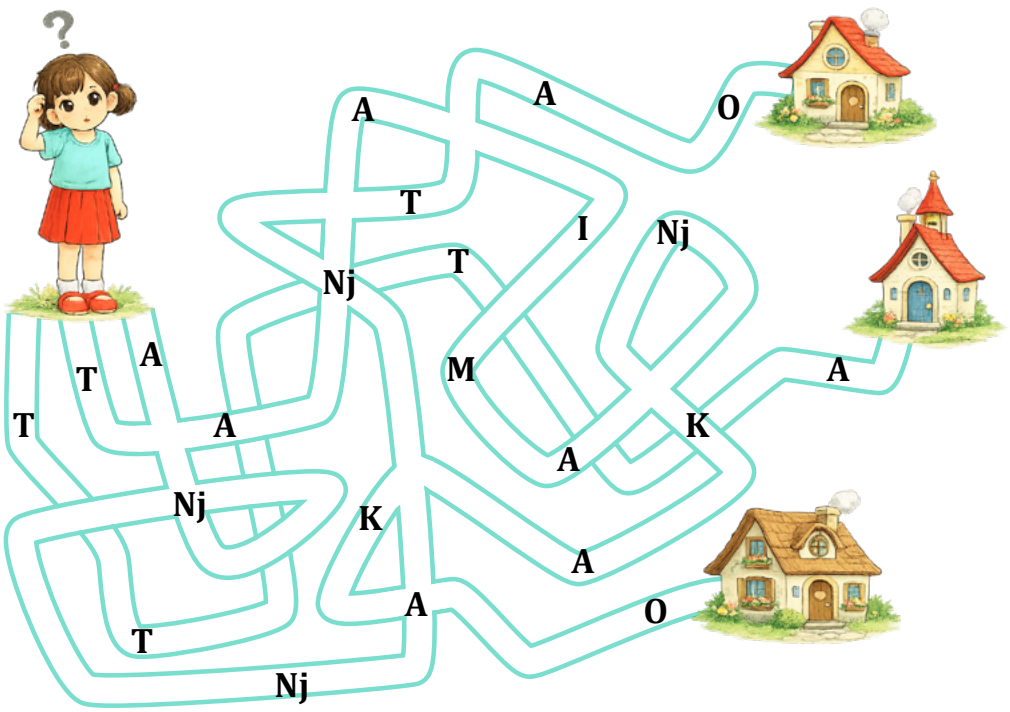
2. Pročitaj i prepiši.

Ono je konj. _____

Ono je noj. _____

Tanja je Ninina tetka. _____

3. Pomozi devojčici da pronađe put do svoje kuće. Pokupi slova na putu i saznaćeš šta ona ima. Napiši dobijenu rečenicu pisanim slovima latinice.

_____

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

S _____

s _____

Š _____

š _____

2. Pročitaj i prepiši sledeće reči štampanim slovima latinice.

sto _____

sama _____

som _____

šaka _____

šeta _____

šiša _____

3. Popuni tabelu kao u datom primeru.

Jednina	**Množina**
kost	kosti
štaka	
mašina	
	mašne
stena	
	skije
nošnja	

4. Pisanim slovima latinice napiši odrični oblik sledećih rečenica, kao u primeru:

Miša šeta sa Simom. *Miša ne šeta sa Simom.*

Tetka Saška šije sako.

_____

Sanja nosi skije.

_____

Maša ima mašnu na kosi.

_____

Miša je viši od Siniše.

_____

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

Zz

Z _____

z _____

Žž

Ž _____

ž _____

2. Pročitaj, pa odgovori.

Snežana ima žito.

Šta ima Snežana?

Zana nosi šal.

Ko nosi šal?

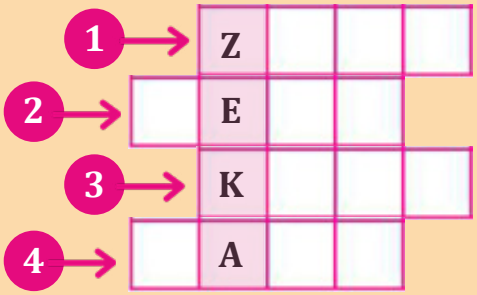

Koza je životinja.

Šta je koza?

3. Smisli ukrštenicu čije je rešenje **zeka.**

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

2. Spoj delove rečenice i prepiši ih pisanim slovima latinice.

Ljiljana je naslikala	slatke dunje.
Jelena stoji	lila ljiljane.
Sima snima	iza zelene jele.
Maša je jela	male jelene.

3. Zaokruži slike koje predstavljaju rešenje zagonetaka. Rešenja napiši pisanim slovima latinice.

Može biti zelen ili žut
meni je lep svaki put.
Zelen je na drveću u proleće
a u jesen s drveta na zemlju sleće.

Kao kraljica u šumi stoji
i zimi i leti u zelenoj boji,
kada Nova godina kuca
od lepote sva puca.

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

Uu *u* _____

u _____

Vv *v* _____

v _____

2. Pročitaj i prepiši sledeće rečenice pisanim slovima latinice.

Voz ulazi u Valjevo. _____

Vanja voli smokve. _____

Vukašin vozi auto. _____

Višnja kuva slatko. _____

Košarka je omiljeni sport Vasi. _____

3. Igrajte se!

- Jedan učenik kaže slovo U, a ostali pišu reči (životinje, predmeti, gradovi, države, biljke) koje počinju slovom U (odredite vreme za završavanje zadatka).
- Za svaku reč dobijaju se 2 poena.
- Pobednik je onaj ko ima najviše poena, odnosno najviše napisanih reči.
- Ponovite igru sa slovom V.

životinja	predmet	grad	država	biljka

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

$\mathcal{F}$ _____

$\mathcal{f}$ _____

$\mathcal{G}$ _____

$\mathcal{g}$ _____

2. Prepiši reči pisanim slovima latinice.

fen _____

flamingo _____

flaša _____

guma _____

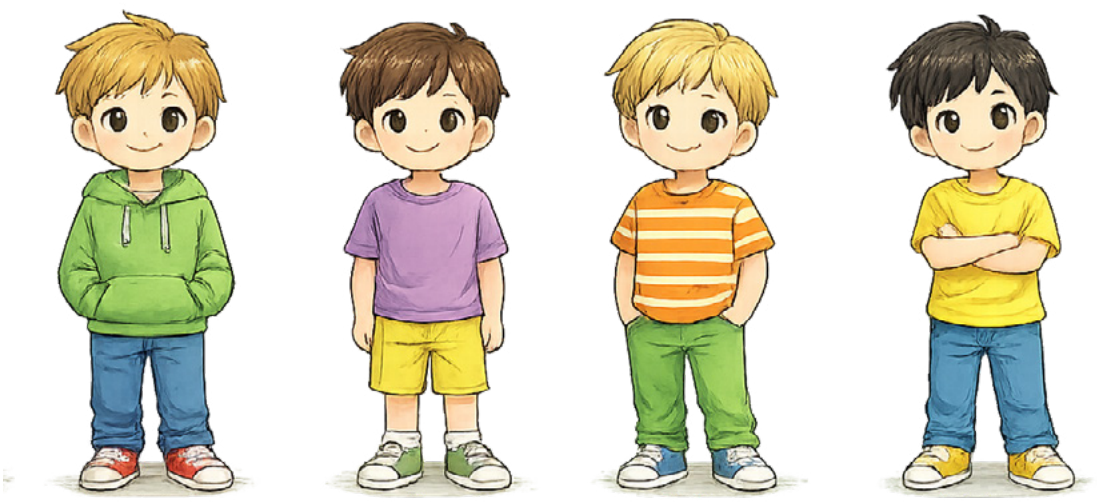
guska _____

knjiga _____

3. Ko je Stefan?

Prema datom opisu, pronađi Stefana na slici i napiši njegovo ime ispod slike pisanim slovima latinice.

Stefan nema crnu kosu, ne nosi ljubičastu majicu, nema plave pantalone.

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

Dd

D _____

d _____

Dž dž

Dž _____

dž _____

Đ đ

Đ _____

đ _____

2. Pročitaj i prepiši rečenice pisanim slovima ćirilice.

Medved jede med. _____

Odžak se dimi. _____

Dime je đak. _____

Nastavite priču po svojoj zamisli.

DŽIN

Tamo daleko postojao je jedan divan vrt. Tamo su se deca igrala svakog dana. To je bio džinovski vrt.

- Ovde nam je lepo! – dovikivala su deca jedno drugom.

Jednog dana došao je Džin. Kad stiže, ugleda decu kako se igraju u njegovom vrtu.

- Šta je ovo? – viknu on ljutito. Ovo je samo moj vrt.

Deca se uplašiše i pobegoše.

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

Cc *C* _____

c _____

Čč *Č* _____

č _____

Ćć *Ć* _____

ć _____

2. Pročitaj i prepiši pisanim slovima ćirilice.

Čiča Mića i teta Cakana žive u Leskovu. Oni imaju macu. Maca živi sa njima i mnogo je vole. Čiča Mića i teta Cakana sada su kod kuće. Cicko ide oko njih i mjauče. Cicko čeka kajmak.

_____

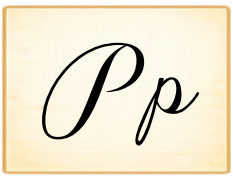
_____

_____

_____

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

_____

_____

_____

_____

2. Prepiši rečenice pisanim slovima latinice tako da redosled događaja bude tačan.

Nastavnica mu je rekla da je domaći odlično urađen. _____

Perica je spremio ranac i pošao u školu. _____

Perica se vratio kući vrlo zadovoljan. _____

Na prvom času pokazao je domaći zadatak nastavnici. _____

3. Pročitaj i prepiši pisanim slovima latinice.

Cane živi u Skoplju. On voli svoj grad. Ide u školu i ima mnogo drugara. Jednog dana Cane je sa drugarima otišao na Vodno, srednje visoka planina pored Skoplja. Vozili su se žičarom i pili čaj na planini.

- Kako divan dan! - uzviknuo je Cane.
- Slažemo se! - viknuli su ostali.

_____

_____

_____

_____

_____

1. Nastavi da pišeš pisana slova latinice.

_____

_____

_____

_____

2. Napiši sledeće rečenice pisanim slovima latinice tako da budu u budućem i prošlom vremenu.

1. Bobi boji bojanku.
2. Hrčak skriva hranu.
3. Hristo svira harmoniku.

Buduće vreme (desiće se):

_____

_____

_____

Prošlo vreme (desilo se):

_____

_____

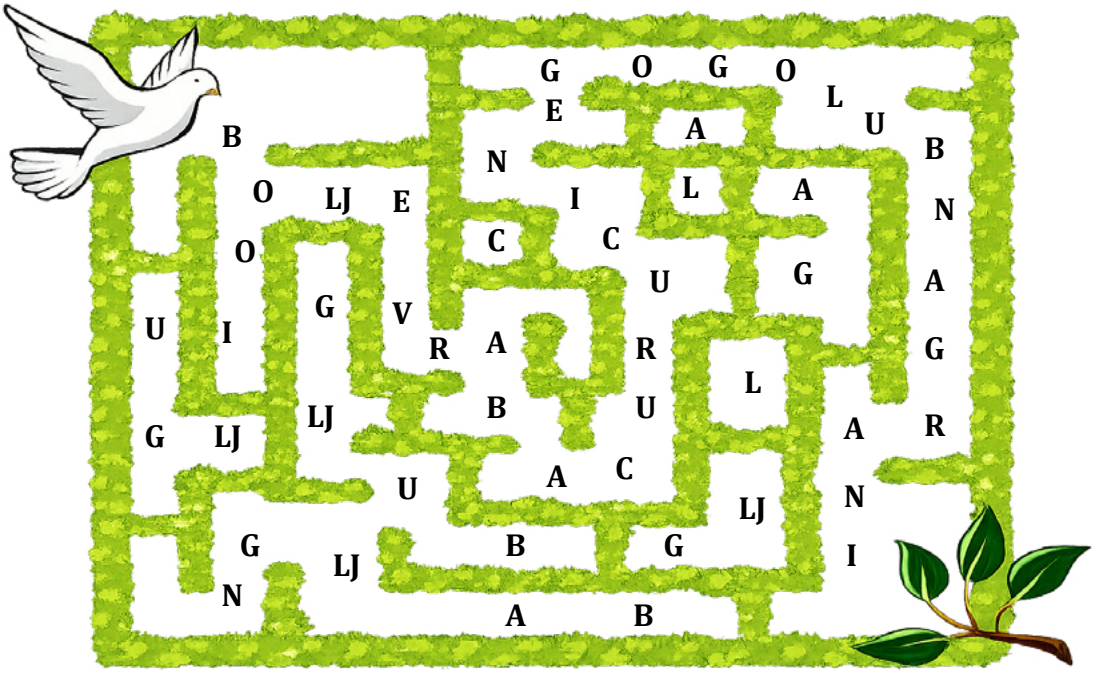
_____

Da ponovimo i utvrdimo znanje pisana slova latinice!

1. Kaži sva slova abecede.

A a	B b	C c	Č č	Ć ć	D d
Dž dž	Đ đ	E e	F f	G g	H h
I i	J j	K k	L l	Lj lj	M m
N n	Nj nj	O o	P p	R r	S s
Š š	T t	U u	V v	Z z	Ž ž

2. Pomozi golubu da pronađe put do grane. Ako pravilno pokupiš slova na putu, dobićeš jednu poslovicu. Napiši je pisanim slovima latinice.

У ЖУТОМ АУТУ СТИЖЕ
И ЖУТО ЛИШЋЕ НИЖЕ

ДОМОВИНА СЕ БРАНИ ЛЕПОТОМ

Домовина се брани реком
и рибом у води
и високом танком смреком
што расте у слободи.

Домовина се брани цветом
и пчелом у цвету
маком и сунцокретом
и птицом у лету.

Домовина се брани књигом
и песмом о небу
сестрином сузом и мајчином бригом
и оним брашном у хлебу.

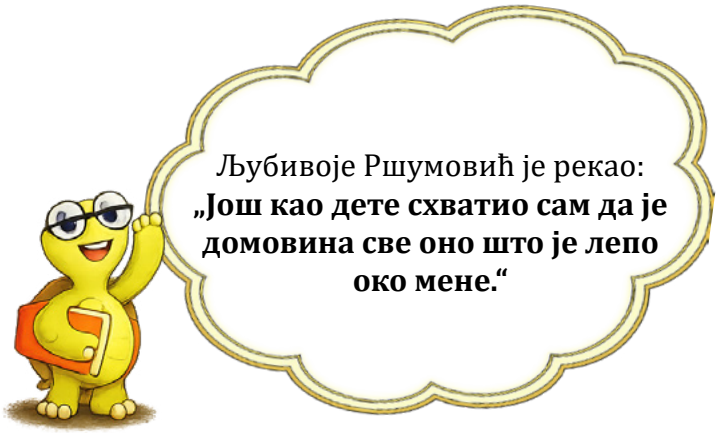
Домовина се брани лепотом
и чашћу и знањем
домовина се брани животом
и лепим васпитањем.

Љубивоје Ршумовић

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Како се брани домовина?
2. Изабери стихове из песме који ти се највише допадају и објасни њихово значење.
3. Како ти браниш домовину?

УПАМТИ!

Стих је један ред у песми.

Строфу чине два стиха или више њих који су повезани у једну целину. Између строфа се јављају паузе које се у писању обележавају празним редом.

УРАДИ

1. Допуни.

Наслов ове песме је _____. Она има _____ строфе.
Свака строфа има _____ стиха. Песму је написао песник _____.

2. Подвуци у песми речи које се римују.

3. Од задатих речи састави пословице о домовини.

без Човек домовине без је славуј песме као

_____

мајка Домовина мајкама свим је

_____

СЕПТЕМБАР

У жутом ауту дође
јесен, донесе грожђе.

И лишће мог јаблана
позлати јесен рана.

Прођоше дани врели,
миришу плодови зрели.

Јесен је, јесен рана
од бакра сва исткана.

Са гране ласта вели:
– Скоро ћу да се селим.

У клупи ђаче пише:
– Брзо ће магле, кише.

– Позна ме јесен љути,
вели септембар жути

Јесен се, јесен рана,
прострла преко грана.

У жутом ауту стиже
и жуто лишће ниже...

Душан Костић

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. О чему се говори у овој песми?
2. Како долази јесен?
3. Зашто баш у жутом аутомобилу?
4. Шта доноси јесен? Какве мирисе?
5. Шта је јесен позлатила?
6. У којој строфи је дат опис ране јесени?
7. Размисли, па одговори шта значи „да је јесен од бакра сва исткана“?
8. Која боја доминира у овој песми?
9. О чему размишља ласта с гране?
10. Где се селе ласте?
11. Ко се још сели на југ? Како се називају птице које се селе на југ?
12. Шта раде животиње у јесен?
13. Шта мислите зашто се на крају песме налазе три тачке?

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

јаблан – високо листопадно дрво
позлати – учинити да нешто добије златну боју
бакар – метал црвенкасте боје
исткано – настало ткањем
вели – каже
позна јесен - касни период јесени

САЗНАЈ ВИШЕ

Душан Костић

Био је песник и романописац, а својим делом је летописац своје земље и веома значајан хроничар времена у којем је живео. Заузима значајно место у нашој књижевности за децу и омладину.

УРАДИ

Пронађи речи које се гласовно подударају на крају стихова!

УПАМТИ: Рима је гласовно подударање речи на крају стихова.

ДОПУНИ, ПРОНАЂИ

Пронађите у песми речи које се римују са датим речима и напишите их.

грожђе _____ пише _____

стиже _____ рана _____

врели _____ љути _____

У ЈЕСЕЊЕ ДАНЕ

Бресквe лако румене,
свеже су и маме,
и дечаке малене
зачикују с гране.
Ораси се просули,
шљиве на све стране,
нарови се осули,
смокве необране.
Јабука румењача,
грожђе са чокота,
и крушка јесењача
смеши се са плота.
Ту позива мушмула,
тамо дуња с гране,
на све стране маме нас
у јесење дане.

Мира Алечковић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

зачикује – задиркује, задиркивати неког

просули – расути се, разлити

осули – показати се на површини чега на више места

чокот - грана винове лозе

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Колико стихова има ова песма?
2. Које воће помиње ауторка у овој песми?
3. Зашто каже „маме нас у јесење дане?“

О свом раду Мира Алечковић каже:
Стварање за децу мени значи враћање самој себи, свету детињства, чистијем од света одраслих. То је вечито тражење лепоте, доброте и љубави, потрага за уточиштем кад изневери свет одраслих.

ЗАДАТАК

1. У својој свесци препиши песмицу писаним словима латинице.
2. Напиши реченице у којима ћеш употребити неке од мање познатих речи.

_____

_____

_____

_____

3. Нацртај своје омиљено воће!

Лаку ноћ

Једног предвечерја, пре него што ће се сакрити за брег, Сунце рече:

– Данас много пропутовах и изморих се. Већ је време да легнем. Спава ми се. Лаку ноћ!

Чула га рода у врбовом гнезду, па рече својим малима:

– Сунце одлази на спавање. И жабе се скривају у барама. И нама је, децо, време да легнемо. Лаку ноћ!

На ливади је косио косач. Кад је чуо последње родине речи, оставио је косу, ископао рупу у свежем сену и рекао:

– Ливадо, данас сам много косио и уморио се. Сунце зађе. Роде се сабраше по гнездима. Већ је време да и ја легнем. Лаку ноћ!

На крају ливаде грицкао је траву зец. Кад је видео да је косац легао у сено, начулио је уши и рекао:

– Лепо сам се најео младе детелине. Ено, косац не коси. Сунце зађе. Роде се сакупише у гнездима. Време је да и ја легнем. Лаку ноћ!

– Кад је то чула јаребица, брзо је под своја крила сакупила јаребиће и рекла:

Ено, наш сусед зец оде на спавање. Сунце зађе. Косац више не коси. Роде се прикупише у гнездима. Време је и нама да легнемо. Лаку ноћ!

Остао је само лаки ветрић да њише још непокошену траву на ливади и да свим заспалим становницима поља шапуће снене приче.

А месечина, као каква добра мајка, покри цело поље својим сребрним покривачем.

Видое Подгорец

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

предвечерје – део дана пре сумрака, време на крају дана, пре него што падне вече
косач – човек који коси траву или жито
нађулити – подићи уши да би се боље чуо звук (код животиња)
снен – сањив, поспан

САЗНАЈ ВИШЕ

Видое Подгорец је један од најплоднијих македонских писаца. Писао је поезију и прозу за одрасле и за децу, а бавио се и књижевном критиком. Он је аутор неколико телевизијских сценарија за дечје игре, као и аутор две радио-драме: „Незавршена прича” и „Чудесно путовање”.

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Којим редом су одлазили на спавање ликови из ове приче?
2. Како изгледа поље испод месечине?

УПАМТИ!

Лик се појављује у причама и песмицама, у драмама и другим књижевним делима. Може бити главан и споредан.

УРАДИ

1. Опиши месечину.

2. Препричај ову причу у само две реченице.

_____

_____

3. Прочитајте у разреду ову причу по улогама.

КАД СУ ЛАСТЕ ОДЛАЗИЛЕ

Кад су ласте одлазиле,
поточићу дах је стао,
јоргован је сузом жутом
за ластама заплакао.

Над шумом се магле виле,
на цести је ветар мео,
зец од туге целог дана
није ништа, ништа јео.

Гаврану се од жалости
(ил' од зиме) тресло крило ...
Кад су ласте одлазиле,
све је, све је тужно било.

Ратко Зврко

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

цеста - пут

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

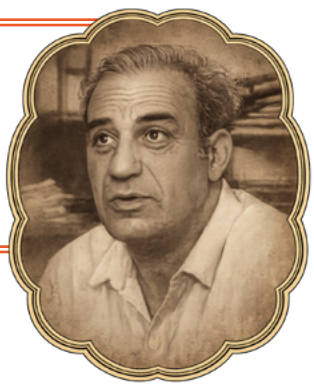
1. Каква осећања буди у теби ова песма?
2. Које годишње доба почиње када оду ласте?
3. Какве још промене настају у природи када долази јесен?

САЗНАЈ ВИШЕ

Ратко Зврко био је хрватски књижевник, новинар и боксер. Песме је у почетку објављивао под псеудонимом Маријан Вучић. Радио је и преводе са италијанског језика.

УРАДИ

Напиши песмицу о јесени! Користи и риму!

ДЕДА И УНУК

Миша седи у дедином крилу, а деда га пита:
– Признај ми кога више волиш: маму или тату?
– Не знам. Откуда могу да знам? – одговори збуњено Миша.
Али деда и даље навађује:
– Реци ми, нећу никоме да кажем!
– Не могу да ти кажем кад не знам!
Али деда не попушта. Кажи, па кажи!
Најзад Миша пристаде:
– Рећи ћу ти, али да ти прво мени кажеш.
– А шта то?
– Кога ти више волиш: Светлану или мене?
– Па... овај... како бих рекао... – збуњено муца деда и обара поглед.
И то је било све. Глас га је издао, па је заћутао. Ништа више није био кадар да одговори.
Тако му и треба кад Миши поставља онаква питања.

Војислав Станојчић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

није био кадар – није могао

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. О чему причају деда и унук?
2. Размисли, па кажи да ли је деда поставио добро питање?
3. Да ли можемо да волимо једног родитеља више од другог ?

УРАДИ

Прочитајте у разреду ову причу по улогама.

УРАДИ

1. Препиши обавештајне, упитне и узвичне реченице из текста „Деда и унук“.

Обавештајне

_____

_____

_____

_____

Упитне

_____

_____

_____

_____

Узвичне

_____

_____

_____

_____

2. Напиши три обавештајне, три упитне и три узвичне реченице.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

МАЧАК ОТИШАО У ХАЈДУКЕ

Брује весело воденички точак, глас му путује сунчаним пољима и губи се у старој буковој шуми, пуној тишине и влажних сенки. У воденици дрема млинар Триша, стар и доброђудан чичица. Покрај њега сједи његов дебели мачак, и он такође дрема.

– Деда Тришо – јави се мачак, поспан и лењ – деда Тришо, чујеш, улови ми једног миша.

– Миша, каквог миша, рођени? – зачуди се деда. – Никад нисам ловио мишеве. А, хвала Богу, има их доста у нашој водиници, још ће ти бркове одгристи како увијек спаваш... Нећу, лови сам!

– Онда ми испеци погачу.

– Нећу ни то.

– Нећеш! Онда, брате, идем у хајдуке. Овако се више не да живети. Мрзи ме да за мишевима јурим. А хајдуци, чујем, дембелишу у шумској хладовини.

– Хм! Не бих рекао. Хајдук мора бити спреман стићи и утећи, а ти... Уосталом, можда ће те хајдуци опаметити, па ћеш бити вреднији.

– И баш нећеш да ми печеш погачу?

– Нећу; ко би ленчину увиек хранио. Иди па лови.

– Добро, деда Тришо. Онда збогом. Праштај со и хлеб који заједно поједосмо, ја одох у гору зелену. И немој много да тугујеш за мном.

Оде мачак на врата, а старац, оставши сам, почеша се по брашњавој коси и обори главу.

А мачак пређе уским брвном преко потока, провуче се кроз шуштав зрео кукуруз и запути се у пуст сумрачни буквик.

– Пази, откуд овај хајдук? – зачуди се један кос и журно одлете испод тиха зелена свода.

– Охо-хо, већ се на првом кораку види ко је прави хајдук – обрадова се мачак и охоло подиже брк.

– Идем да потражим какву хајдучку дружину, можда им је потребан харамбаша.

У голу камењару, пуном јазбина, мачак набаса на дебела пругаста јазавца. Лешкарио је јазо пред улазом у своју јаму, сунчао се и по свој прилици смишљао некакав лоповлук.

– Добар дан, шарени шумски становниче, не знаш ли, можда, где се овде налазе хајдуци? Ступио бих у њихову дружину.

– Хајдуци? Па гдје ће бити хајдуци ако не овдје – ускликну весели јазо.

– Баш си дошао на право место. Ми, јазавци, највећи смо хајдуци под небеском капом. Грде нас људи на два дана хода уоколо, зову нас и разбојницима, штеточинама и лоповима. Како видиш, ми смо ти врло знаменит и чувен народ. Чувенији смо и од модре лисице, а и медведу смо славу помрачили.

– Та како и не би тако брката хајдука. Него овај, како да кажем, да ти ниси какав рођак псима?

– Псима? Шта говориш! Нема људих непријатеља него што смо ми и пси.

– Добро, онда ћеш вечерас с нама у кукуруз. Видећемо колико вредиш.

Убрзо сунце утону за високу планинску косу, кроз лишће зашуми хладан ветрић и модар сумрак уђе у шуму. Мачак се сети деда Трише и дође му тужно:

– Ех, сада мој деда седи сам на прагу воденице, а мене тамо нема.

Кад се прва сова диже и нечујно полети испод грана, јазавци кренуше у крађу. Мачак се сети како би сад дивно било спавати уз хук воденичког точка, би му жао што није послушао деда, и тужан пође с њима.

Кад изиђоше из шуме, угледаше на једном крају њиве наложену ватру. То је газда њиве ложио да уплаши штеточине. Најстарији јазавац примаче се мачку и са страхом припита:
– Бојиш ли се ти онога црвеног сунчева рођака што једе суве гране тамо у ћошку њиве?
– Кога? – зачуди се мачак.
– Аха, то ти мислиш на ватру. Па то је мој најбољи друг за хладну ноћ.
– Твој друг! – престраши се јазавац.
– А, зато ли се теби очи сјају у мраку... Е, онда ти први иди у кукуруз, ми ћемо за тобом.
Али тек што зађоше у њиве и почеше да шуште ломећи суве стабљике, пси од ватре нададоше страшан лавеж и јурнуше пут крадљиваца. Газда се прену из полусна, згради пушку и опали у ноћ. Престрашени јазавци јурнуше пут шуме, а мачак се од страха помете и даде се у бег према потоку. За њим се нададе крупна чупава псина бесно ломећи кукуруз. Бежећи пред њим као слеп, мачак једва погоди преко брвна на потоку, дотрча до воденице и загребе уз брвна под кров.
– Јао, јао, отварај, драги деда Тришо!
– Ко је то? – чу се изнутра старчев глас.
– Ја, твој мачак.
– Не примам хајдуке. Иди па тражи другог јатака.
– Отварај, премили деда. Пусти ме само унутра, никад ми више хајдучија неће пасти на ум. Провреднићу се, половићу све мишеве... Јао, ево паса. Отвори, слатки чичице.
Одобровољен, чича Триша отвори врата, отера пса и пусти мачка унутра.
И мачак је заиста одржао своју реч. Питајте само мишеве, који живе у околини чича Тришине воденице. Питајте, ако има још којег у животу.

Бранко Ћопић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

хајдук - у овом тексту разбојник, пљачкаш, али такође и борац против Турака у прошлости

воденица - млин

дембелисати - излежавати се, не радити ништа

брвно - стабло које служи да се премости неки поток или речица

буквик – букова шума

харамбаша – вођа хајдучке дружине

јатак – онај који скрива хајдуке од власти и помаже им

САЗНАЈ ВИШЕ

Бранко Ћопић је писао песме, приче, новеле, романе за децу и одрасле. Један је од најплоднијих и најчитанијих писаца наше књижевности, а дела су му вишеструко награђивана и превођена на много светских језика. Написао је више од тридесет књига за децу међу којима су најпознатије збирке приповедака „У свијету медвједа и лептирова", „Приче партизанке", „Доживљаји мачка Тоше", „Приче испод змајевих крила" и романи „Орлови рано лете", „Магареће године" и „Славно војевање".

Ова прича се може поделити на четири целине. Означи те целине у тексту.

1. У воденици
2. С јазавцима
3. У крађи
4. Повратак

УРАДИ

1. Постави питања за сваки део према датим насловима.

У воденици

_____

_____

_____

2. Наведи све ликове из приче.

_____

3. Које су особине мачка? Образложи.

_____

ЗНА ОН УНАПРЕД

(Позорница је само делимично отворена, па се види само средњи део сцене, који приказује један крај учионице. Виде се учитељ и Миша, а иза њих табла. Може се чути жамор, кашљање и смех других ђака који се не виде.)

УЧИТЕЉ: Дакле, Мишо, кажи лепо зашто си опет закаснио? Кажи гласно да те цео разред чује…

МИША: Опростите, покидала ми се везица на ципели, па сам тражио другу и нисам је нашао… па сам ту покидану морао везати у чвор… Ево, видите. (Закорачи левом ногом да покаже)

УЧИТЕЉ: Видим, видим, али и јуче си закаснио.

МИША: Јесам. Опростите… то је било зато што сам се задржао код пекара. Све нас је задржао неки чича који је ваздан превртао по џеповима да нађе новац… а за то време отегао причу како је хлеб пре седамдесет година био много боље печен него данас. „Е, то су били пекари!“ Тако је причао.

УЧИТЕЉ: Лепо, али и прекјуче си закаснио, сећаш ли се?

МИША: Сећам се врло добро. Како се не бих сећао! Још ме пече језик колико сам се опекао. Донели ми за доручак белу кафу тако врелу да смо је морали претакати из једне шоље у другу… и све тако…

УЧИТЕЉ: Сећам се, сећам се и ја. Причао си нам. Тако ти је у томе прошло пет минута. Добро, Мишо, то је било прекјуче, у среду, али ти си закаснио и у уторак. Сећаш ли се?

МИША: Како да не! У уторак смо хватали миша по соби, нико није смео отворити врата. Тако нам је тата наредио, да миш не би побегао…

УЧИТЕЉ: Да, да, сећам се. Зато ниси смео изаћи док се не заврши сав тај џумбус… А у понедељак? Ако се не варам, ти си и у понедељак закаснио?

МИША: Да, да! У понедељак ми је био рођендан, па док су се сви изређали да ми честитају…

УЧИТЕЉ: Знам, знам, и ми смо ти овде честитали.

МИША: Јесте.

УЧИТЕЉ: Па лепо, сад знамо зашто си све од понедељка закашњавао у школу. Кад би нам још знао рећи зашто ћеш сутра, у суботу, закаснити, имали бисмо испуњену целу недељу и ти би заслужио петицу из – закашњавања.

МИША: Петицу?
УЧИТЕЉ: Да, петицу. Али, наравно, ти не знаш унапред да ћеш закаснити,.. Не можеш знати данас за сутра.
МИША: Знам, знам и за сутра!
УЧИТЕЉ: Како то? Откуд можеш знати унапред?
МИША: Знам. Ујутру, баш пред почетак школе, треба да нам стигне тетка из Ниша…
УЧИТЕЉ: Тетка? Па шта онда?
МИША: Па онда… знате… нисам се видео с њом три године… Увредиће се ако одем из куће чим дође… Треба да поседим с њом бар пет минута…
(завеса)

Гвидо Тартаља

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Колико ликова има у овој драматизацији?
2. Ко је увек каснио на часу?
3. Каква је све оправдања имао Миша?

САЗНАЈ ВИШЕ

Гвидо Тартаља био је српски књижевник, песник и преводилац чувен по својим књигама за децу. Често је називан змајем савремене српске књижевности за децу. Објавио је преко тридесет књига, међу којима су „Песма и град”, „Лирика”, „Зачарани круг”, „Срмена у граду птица”, затим песме за децу „Оживела цртанка”, „Шта месеци причају”, „Од облака до маслачка”, „Дедин шешир и ветар” и друге.

УПАМТИ!

ДРАМСКИ ТЕКСТ

Као што можеш да приметиш, текст „Зна он унапред“ написан је у облику разговора између два лика, односно у дијалошкој форми. Разговор између ликова зове се дијалог.

Драмски текстови се изводе на сцени у позоришту.

УРАДИ

Припремите ову веселу дечју сценску игру за извођење на школској приредби.

ЗИМСКА ЧАРОЛИЈА

ЗИМСКА ПЕСМА

Зима, зима – е, па шта је,
ако ј' зима, није лав!
Зима, зима – па нека је,
не боји се ко је здрав!
Хајд' напоље момак ко је,
тамо веје крупан снег,
видиш онде навејо је
читав бедем, читав брег.
А шта може зима мени,
шта ми може, шта ми сме?
Нек ми носић поцрвени,
ето то је, то је све!
Сека Зорко, немој стати;
твој нек буде први ред;
сад ћемо се загрејати –
чучни само на тај лед!
Гле сад живе железнице –
то је трка, то је лет!
Због ом, птице крилатице,
наш је сада цео свет!
Из носа нам пара лиже,
– хајд' у госте ко је зван –
а Цампа нас једва стиже –
тика-така, „ајзлибан"!

Јован Јовановић Змај

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

крилатица – мисао водиља

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Шта каже песник, треба ли да се бојимо зиме?
2. Какве промене настају у природи када дође зима?

САЗНАЈ ВИШЕ

Јован Јовановић-Змај је један од наших најпознатијих песника који је писао песме за децу. Рођен је у Новом Саду. Живео је у Сремској Каменици, где се и данас налази његова кућа која је претворена у музеј. По занимању је био лекар. Децу је нарочито волео и посветио им је велики број песама, међу којима су најпознатије „Пачија школа", „Ала је леп овај свет", „Деда и унук" и друге.

Послушајте песмицу
https://www.youtube.com/watch?v=ka-0huJdO4o

СЛИКАРКА ЗИМА (ОЖИВЕЛА СЛИКА)

Једне године сликарка Зима крете по свету да разнесе дарове деци. Није имала, истина, ништа нарочито да им дарује, али је преко лета у доколици била смислила да им наслика ноћу по прозорима пуно сребрних шума, зверчица и кућа. Сликарки Зими било је то лако: махне једанпут својом студеном кичицом, а створи се на прозору сребрн лист папрати, или слеђена јелова гранчица; махне други пут, и укаже се слеђена река која као да тече испод врба под снегом; махне трећи пут, и никне дворац сав од биљура, у коме уместо светиљака сијају сребрне звезде. Како се овим сликама била прочула, чим се по селима и градовима сазнало да опет долази, деца су јој излазила далеко у сусрет. Она им је доброћудно дозвољавала да се ваљају и скачу по скутовима њене бунде. А и што не би! Чим би их деца исцепала и испрљала, истог часа су ницали нови, као да је чаробница.

– Куц! Куц! – покуца на први прозор тихо као кад мраз пуцкета.

Из собе се чуло само дечје дубоко дисање.

– Спавају већ – помисли Зима – сада ћу им на прозору оставити слику па нека се радују сутра када се пробуде – и поче шарати по окну шапућући:

Насликаћу борове
сребром оковане
и сребрне дворове
и сребрне гране.
Слетеће на борове
птица светлих крила,
уђи ће у дворове
сребрнаста вила.
Не сме само мама
наложити пећи
јер ће слика одмах
с прозора побећи.

Довршивши рад, пошла је даље.

Успут чу како је зове неки врт:

Зимо, добра Зимо,
хладноћа је љута,
дај ми мало свога
меканога скута.

Она отцепи леви скут своје хаљине, покри врт па пође даље.

Створи се тад пред другом кућицом па опет куц, куц, на прозор, а деца и тамо спавају.

Украсивши и ту прозоре, пође даље.

Украј пута су стајали неки четинари и молили:

Зимо, добра Зимо,
погледај на јеле,
дај им мало своје
одећице беле.

Она им одмах даде на главе беле шубаре и на зелене широке шаке навуче им беле рукавице па, задовољна што је учинила добро дело, настави пут, журећи да нашара што више прозора и што више деце да обрадује.

А када је јутро свануло и деца се избудила, нашли су по прозорима сребрне слике што их је ноћу ишарала Зима. Само деца нису стигла да их се довољно науживају, свих њих брзо је нестало: неке је отопило сунце, неке ватра у пећи, на неке су дечица наслонила носеве и својим дахом их избрисала, како се сликарка и бојала.

Десанка Максимовић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

доколица - слободно време

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Шта је радила сликарка Зима?
2. Зашто мама не сме да наложи пећ?
3. Шта је сликарка Зима дала јелкама?
4. Како су се ујутро избрисале слике?

САЗНАЈ ВИШЕ

Десанка Максимовић је била српска песникиња, приповедач, романсијер, писац за децу, професорка књижевности и чланица Српске академије наука и уметности. Њена поезија је и љубавна и родољубива, и полетна и младалачка, и озбиљна и осећајна. Чувши за стрељање ђака у Крагујевцу у Другом светском рата, написала је једну од својих најпознатијих песама „Крвава бајка“.

СУСРЕТ СА ДЕДА МРАЗОМ

Данас сам срео Деда Мраза
У дворeду, између стаза.
Уштинуо ме за образе,
А ја му рекох: „Деда Мразе,
Добро ми дошао, здраво, деда!
Ја волим твоје прсте од леда.
Донеси сутра, за дечју срећу,
Пахуља белих пуну врећу.
Покриј снегом прљаве стазе,
Све нек се бели, Деда Мразе!
У огледала и ледаре
Претвори оне мутне баре.
Проспи пахуље на све стране,
Звездама белим окити гране!
Из твоје вреће нек веје, сипа,
Кад трчим, нека се чује шкрипа!”

Никола Дреновац

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

дворед – ред дрва поред улице, булевара и слично

шкрипа – шкрипање, звук који се чује приликом гажења по снегу

ледар – залеђена површина воде

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Кога је песник срео?
2. Шта је тражио од Деда Мраза?

ЗАДАТАК

Напиши шта би ти хтео да ти Деда Мраз донесе и зашто.

_____

_____

_____

БОЖИЋНА ПЕСМА

Запевале сенице и врапци
Срећан Божић, млади православци!
И сва друга децо, без разлике
што славите друкчије празнике!
Нек вам срећа увек гошћа буде
да стасате у честите људе!
Припремите секире и санке
да идемо на шумске пропланке
да сечемо најлепше Бадњаке!
Сунце се још не пење на церић
нека свако обуче џемперић!

Добрица Ерић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

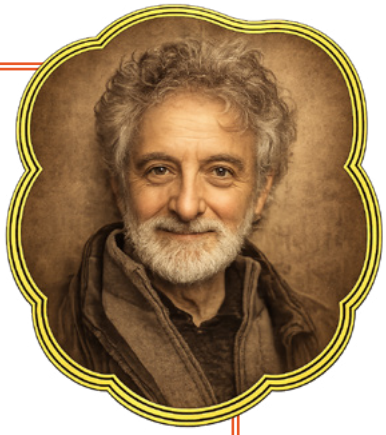
церић – врста високог дрвета

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Ком празнику је писац посветио ову песму?
2. Шта мислиш о стиховима „И сва друга деца, без разлике што славите другачије празнике!“
3. Које друге празнике славе твоји другови који су различите вероисповести?

САЗНАЈ ВИШЕ

Прву збирку песама под називом „Свет у сунцокрету“ објавио је 1959. године. Љубав према родном крају, те успомене из детињства били су његова главна инспирација. Годишња доба, баште, шљивике и сокаке свог родног места, Шумадије и целе Србије, Добрица Ерић је кроз своје песме приближио и оним нараштајима који нису одрастали на селу, па чак ни на овим просторима. Објавио је више од стотину књига поезије, прозе, сликовница и антологија, а за свој рад је добио исто толико награда и признања.

УРАДИ

1. Научи песмицу напамет!
2. Изрецитуј песмицу о Божићу или пронађи на интернету.

ДОБАР ДРУГ ТИ ВРЕДИ ВИШЕ И ОД СУНЦА И ОД КИШЕ

ИМЕЊАЦИ

Има код нас једна бака
са три мала имењака.
Она има мачка Жућу,
псето Жућу
и унука Жућу.
Сваког јутра бака ове
имењаке на рад зове.
Мачак мисли:
псето зове.
Псето мисли:
дете зове.
Унук мисли:
мачка зове…
Кад на ручак зове бака
сва три чују имењака.
Мачак каже:
– Мене зове!
Псето каже:
– Мене зове!
Унук вели:
– Мене зове!
К'о да су им зечји краци
зачас стигну имењаци.

Драган Лукић

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Шта мислиш, да ли је ова песма шаљива?
2. Ко се све звао Жућко?

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

имењак – неко ко има исто име као ти

УРАДИ

Испричај нам неку шаљиву причу!

ГРАДСКИ И ПОЉСКИ МИШ

Градски и пољски миш су били добри пријатељи, али су се ретко виђали, јер је један живео у граду, а други у пољу. Једног дана дође градски миш оном пољском у госте. Овај га лепо прими и радосно дочека. Кућица је била мала, али безбедно скривена усред поља, а поље је мирисало на свежу траву и цвеће. Гост се дивио лепоти природе и радовао сусрету с пријатељем. Дуго су два миша причала, а онда је домаћин позвао госта за сто. Соба је била скромно намештена, а на столу само једно јело - кукуруз.

- Одавно нисам јео кукуруз - рече гост - и признајем да је сладак, али ти треба да дођеш код мене и видиш како господска трпеза изгледа.

Пољски миш, наравно, обећа да ће доћи и испрати госта. Кад је обавио све послове у пољу, пребаци завежљај преко рамена и крену у град да посети пријатеља.

Весело је звиждукао газећи меком травицом и уживао у топлом сунцу. За њим остадоше поља и сеоски кровови, а пред њим искрсну град, велики и пун застрашујуће галаме. Кад је стигао до куће свога пријатеља, пољски миш закуца на врата. Градски миш му отвори опрезно и позва га да брзо уђе.

- Тихо! - опомену га одмах шапатом. - Прођи брзо кроз ходник и гледај добро да те не опазе!

Уђоше у одају заиста раскошно намештену. У тој кући све је блистало од богатства и удобности, па се пољски миш постиде своје скромне кућице у пољу. Поглед му тада паде на велику кришку жутог сира и хтеде да је дохвати, али га домаћин зграби за шапу и повуче.

- Не додирuj! - шапну престрашено. - То је мишоловка! Ако се у њу ухватиш, готов си!

Кад је дошао себи од страха, пољски миш се нађе пред најбогатијом трпезом коју ни у сну није могао замислити. Чега ту све није било! И сира, и пилећег печења, и млека, и шунке, и разноврсног воћа! Требало је само да пружи шапу и изабере. Пољски миш то и учини, али у том часу ... осети иза себе неку другу, огромну, претећу шапу с канџама, па шмугну у угао. Био је то кућни мачор кога је привукао неочекивани плен. Ово је била последња кап! Пољски миш тихо отвори врата и утече натраг у поље, шапнувши своме пријатељу: - Хвала ти за раскош, богатство и изобиље! Мени је, ипак, важнија здрава глава на рамену и мој мир у природи.

Лафонтен

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

завежљај - оно што је увијено у платно

звиждукао - посебним положајем усана производити звук, свирати

раскошно - обилато и богато

шмугнути - нагло побећи

утећи - склонити се бежећи

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Које ликове упознајемо у овом тексту?
2. Опиши кућу пољског миша.
3. Како изгледа кућа и трпеза градског миша?
4. Шта је за тебе *поука* ове басне?

ЗАДАТАК

1. Писаним словима латинице препише реченицу којом се описује како се пољски миш осећао када је ишао у посету градском мишу.

_____

_____

_____

2. Од задатих речи састави пословицу:
Као без риба без воде човек слободе тако

_____

3. Илуструј басну по следећем реду: 1. у гостима код пољског миша; 2. пољски миш путује у град; 3. у гостима код градског миша, а затим препричајте ову басну по сликама.

Прочитај и друге Лафонтенове басне: http://decijisnovi.com/basne

ТАЈНА

Тајна је тајна кад се не каже
ни другу верном шта му се спрема -
кад љубав своју некоме пружиш,
ал' он за све то појма нема.

Тајна је и то кад ноћу шеташ,
и своје жеље кажеш под звездама...
Кад ником, ником не покажеш
место на којем птице се гнезде.

Тајна је тајна када се ћути,
када је завије вео тишине,
све док пепео на њу не падне,
док не одлети у висине.

Стојан Арсић

САЗНАЈ ВИШЕ

Стојан Арсић је рођен у селу Жбевац, а сада живи у Скопљу. Пише поезију, прозу, афоризме, есеје, као и текстове за народну, забавну и дечју музику, и то на македонском, српском и бугарском језику. Објавио је више књига, међу којима: „Шарени ноти" („Шарене ноте"), „Јужни ветрови" (на српском језику), „Врање у срцу" (песме написане на врањском дијалекту), „Раскрилени пораки" („Раскриљене поруке"), „Дете има права" (на српском језику) ...

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Да ли ти имаш неку тајну?
2. Коме препричаваш своје тајне?

САМОЋА

Никад нисам видео тако малу птицу. Учинило ми се: лист. Један просушени лист који укосо пада с гране. Али кад се оштрије загледах – птица!

У ствари – мало репа, мало перја и шиљасти кљун који је, просто, равнотежа репу. Да није тог издуженог кљуна, птица би била нестабилна. Узалуд би се дочекивала на мале ножице. Претегнуо би реп.

Боја? Као просушено лишће. Малена. Скоро невидљива птица.

Глас – као да се у врели зејтин стави уштипак – цвркне.

Нисам ни слутио да ме познаје. Не боји се.

Сваког дана чека у оградској живици. Чека да истресем мрве које остају после ручка. Уверен сам: у почетку се плашила. И ко зна колико је то трајало. А сада? Не боји се мог покрета. Кад са обе руке износим трпезаријски чаршав. И тресем мрве. Проучила је, дакле, сваки мој покрет.

Она полети.

Лет је кратак. Низак. Ни два метра висине. Слеће са живице. Са најнижих гранчица. Долеће из приземља. И кљуца мрве.

Колико ли се дуго прикрадала? Проверавала? Колико ли је требало да се увери да ће кроз прозор – кад се отвори – летети само мрве?

Данас сам је први пут угледао. Заиста не боји се!

Црно око. Као чиодица. Као глава чиоде. И мало сивог перја. И у том перју мало рујевине. На једној страни – реп, а на другој – кљун. Због клацкалице и равнотеже. Сива птица. И у том врткању, учини се: просине мало рујног перја. Мало рујевине на прсима.

Сад и ја њу познајем. Стојим крај прозора. Гледамо се. Птица се клати. Клати.

Накљуцала се мрвица. Пропрпошила перјем. Протеглила једно крилце, протеглила друго крилце. Скакутала. У грмић, па у живицу, па натраг, у три полета и три скока, под прозор. Упознали смо се. Добро. Ваљало би да прославимо познанство.

Окрећем се и прилазим прозору. Узимам сув колач који стоји на округлом послужавнику. Ванилица. То је ванилица са орасима. Изабрао сам ванилицу. Нисам узео штанглицу са ледом. Са белим, као лед, шећерним преливом.

Изабрао сам сув колач без фила. Јер има ванилица филованих пекмезом. У ствари, две ванилице, једна на другој, спојене су премазом од пекмеза. Пекмез од кајсија је златаст. Пекмез од шљива је црножут.

Узимам, дакле, ванилицу. Мрвим је у шаци. Прилазим прозору. И лаганим покретом руке распршујем облачић мрвица који мирише на ванилу.

Птица се није ни померила. Толико је поверљива. Питома. А ја о томе нисам имао појма!

Птица није ни полетнула. Дозволила је да је пошећерим мрвицама слатког колача. Да, сад и птица мирише на ванилу.

– Не знам како се зове птица – причам са планинцем, човеком који живи у планини и познаје птице. – Грмуша! Живи у грму. Ниско полеће. Неће у висину.

– Не, није грмуша – осмехну се планинац. – Знам добро ту птицу. Зове се царић!

– Царић! Сигуран си да је то птица царић?

– Сигуран? Питаш. То ти је као што тебе гледам. У планини нема мање птице од царића. Цар није. А царић, ваистину, јесте.

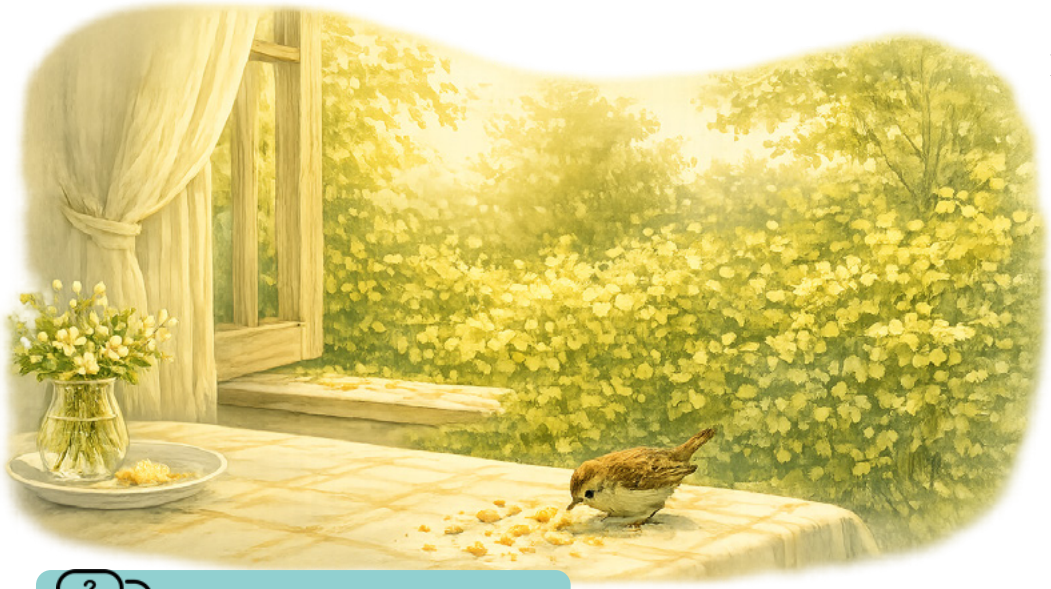
Царство му је велико као багремов хлад. Ограђено је врзином. На њему жбун лескова прућа. У том простору расте жбуњичак боквице, два стручка плаве водопије. Ветар навеје лањско лишће. То је царићево царство.

Понекад, дуго у ноћ, стојим поред осветљеног прозора. Напољу мрак.

Али светлост која пада са прозора обасјава кутић живе ограде у којој живи птица. Светлост продире кроз завесе и пада као мрежа на оградицу и жбуње. Не могу да видим птицу. Али отуд, из живице, осећам да ме неко гледа.

Или је то уображење. Или, стварно, мала птица, потпуно сама, опомиње како ни ја више нисам осамљен, као што ни она није сама кад сам ја ту, крај прозора, поред ње.

Бранко В. Радичевић

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Реци како замишљаш птицу?
2. По чему се види да писац и птица више нису усамљени?
3. Подели причу на три дела и сваком делу дај наслов.

САЗНАЈ ВИШЕ

Бранко В. Радичевић покренуо је културне манифестације као што су Дисово пролеће и Драгачевски сабор. Стваралаштво му садржи и преко сто наслова песама, приповедака, романа и књига за децу. Књиге за децу: „Приче о дечацима”, „Дух ливада”, „Учени мачак”, „Посластичарница код веселог чаробњака” и др.

КАД БИ МЕНИ ДАЛИ ЈЕДАН ДАН

Кад би мени дали један дан,
ја га не бих потрошио сам.
Пола дана ја бих дао неком
ко је добар, а случајно сам.

Играли би, причали би нешто.
Трчали би, скакали би вешто
ја и добар, а случајно сам.

Кад би мени дали кишобран,
ја га не бих потрошио сам.
Пола места ја бих дао неком
ко је добар, а случајно сам.

Кишило би, док ми корачамо,
пола тамо, а пола овамо.
Ставили би дан под кишобран
ја и добар, а случајно сам.

Кад би мени дали један дан,
ја га не бих потрошио сам.

Брана Црничевић

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Шта је тема ове песме?
2. С ким би дечак из песме поделио све што добије?
3. Шта ти поклањаш другу/другарици?

УРАДИ

1. Подвуци именице из ове песме.

2. Опиши друга/другарицу с којим би провео дан.

3. Истражи када се прославља Међународни дан пријатељства.

САЗНАЈ ВИШЕ

Бранислав Брана Црнчевић био је српски песник, прозни писац, афористичар, новинар, песник за децу, сценариста... Добитник је награде „Змајевих дечјих игара“, те награда Златни беочуг, Златни кључић града Смедерева, Златни крст Цара Лазара, Мајсторско писмо Књижевне заједнице „Борисав Станковић“.

ПОСЛОВИЦА: Нема зиме док не падне иње, ни пролећа док сунце не сине, ни радости док не делиш с киме.

КВИН, СНАЛАЖЉИВО СЛОНЧЕ

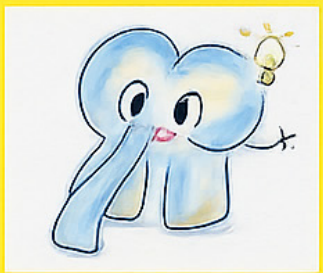

Али колико год се он трудио...

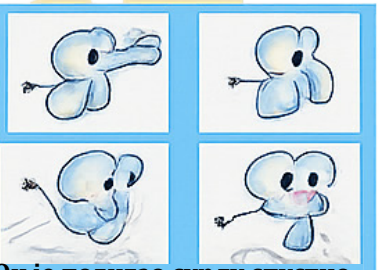
...други би увек били бржи од њега.

То га је веома растужило. Можеш ли видети његову сузу?

Али ипак, Квин је дошао на једну идеју!

Он је подигао сурлу спустио је на земљу замахнуо својим двема ногама и одгурнуо себе са земље

Уз велики доскок оде он ПООНООВОО

На овакав начин био је много бржи него друга животињска деца.

И Квин је био срећан поново!

КВИН ЈЕ ДРУГАЧИЈИ И СПОСОБАН ЈЕ ДА РАДИ СВЕ ШТО ЖЕЛИ.

Текст и илустрације: Јулиа Ошински
Превод са енглеског језика: Јелена Ђорђевић Крстић

ДРУГАРСКА

Добар друг ти вреди више
И од сунца и од кише,
И од шуме и од хлеба,
Добар друг ти увек треба.
Кад наиђу бриге многе,
Нема лека, осим слоге,
И у добру и у беди
Другарство ти злата вреди.
Ако имаш доброг друга,
невоље ће брзо проћи,
кад наиђе болест, туга,
без позива друг ће доћи.
Друг ће увек наћи речи
твоје туге да залечи.

Перо Зубац

САЗНАЈ ВИШЕ

Током свог вишедеценијског књижевног рада, Зубац је објавио 50 књига поезије, као и 20 књига песама за децу, једну књигу есеја, лирску студију о Ленки Дунђерској, три књиге пародија на југословенско песништво („Пантологија нова", „Смејуљци", „Пародије"), али и 16 антологија југословенског и страног песништва.

МАМА

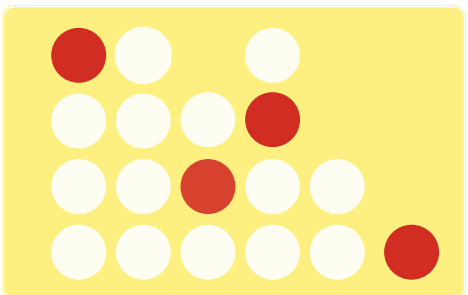

Кад сева…
— Мамааа!
Кад те неко јури…
— Мамааа!
Кад си гладан…
— Мамааа!
Кад не можеш…
— Мамааа!
Кад нешто не знаш…
— Мамааа!
Кад се пењеш…
— Мамааа!
Кад силазиш…
— Мамааа!
Кад спаваш…
— Мамааа!
Кад се будиш…
— Мамааа!
Кад не знаш шта хоћеш…
— Мамааа!
У целом свету,
на свим странама,
реч је углавном о мамама.
Најпре је било
ништа и тама,
а онда нас је родила мама.
Маме су важне да нас роде,
да нас подижу и да нас воде.
Сви што по свету трче и лете
Неке су добре маме дете.

Душан Душко Радовић

Реши укрштеницу.

1. Ког месеца се обележава Дан жена?
2. Назив цвећа са трњем?
3. Ког дана се прославља Дан жена?
4. Мајка стално брине о нама, она је _____

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Који стихови у песми показују да је дете уплашено?
2. Када се дете осећа беспомоћно?
3. Кога зову деца када се осећају уплашено и беспомоћно?
4. Како се осећаш када је твоја мама поред тебе?
5. Како мами улепшаваш дан?

САЗНАЈ ВИШЕ

Душан Душко Радовић био је српски песник, писац, новинар, афористичар и ТВ уредник. Нека од његових најпознатијих дела су: „Капетан Џон Пиплфокс”, „Поштована децо”, „Смешне речи”, „На слово, на слово”, „Београде, добро јутро 1” и много друга дела. Његове песме су постале хитови за децу у извођењу дечијег хора „Колибри”.

Душан Радовић је рекао:

Тешко је бити дете и бити добар. Лакше је бити стар и разумети децу.

Послушајте песмицу о мајци:
https://www.youtube.com/watch?v=gpoPKyrhRds&ab_channel=JaccoledC?

УРАДИ

1. Пронађи и напиши риме из ове песме.
2. Направи честитку за мамин празник.

КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЂЕ СВЕ НАБОЉЕ ПОЂЕ

КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЂЕ

Кад пролеће дође, Сунце свима нешто лепо поклони. Шуми и ливади нове зелене хаљине. Птицама ведро небо и радосни цвркут.

Лептирима цветне ливаде и нова крила. Животињама – широка поља и шуме, и много хране. А човеку поклони све то и много, много радости.

Зашто?

Зато што онда све живо на земљи почне да: гугуче, зује, квоца, кликће, кукуриче, кокодаче, лаје, пијуче, пишти, ћућори, цврчи, чаврља, цвркуће, шишти, пева, шапуће и тепа…

Сунце тада, као учитељ, свакоме зада неки задатак.

– Ко спава – да се пробуди.
– Што је тмурно – да се разведри.
– Ко је зимовао у рупи – да провири.
– Ко је гладовао – да се наједе.
– Што је посађено – да проклија.
– Што је на дрвету – да пролиста.
– Што је у јајету – да прокљуви.

Кад пролеће дође, све набоље пође.

Божидар Тимотијевић

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

ћућорити – ћаскати, тихо причати

цврчати – причати пискавим гласом сличним гласу цврчка

чаврљати – причати много и брзо, брбљати

тепати – причати умиљато слично малом детету

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Како је приказано Сунце?
2. Које поклоне даје Сунце земљи?
3. Како животиње изражавају радост и задовољство?
4. Зашто писац Сунце пореди са учитељем?

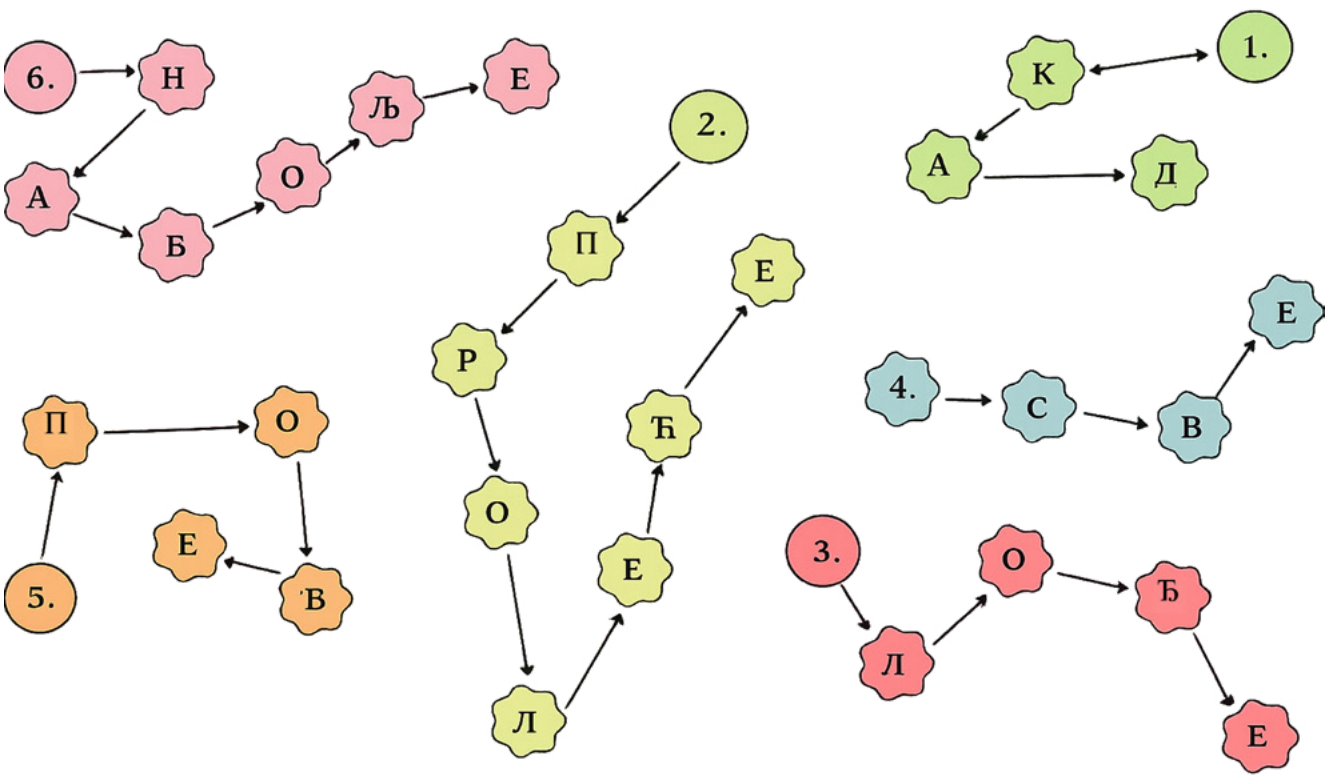
САЗНАЈ ВИШЕ

Божидар Тимотијевић је био српски књижевник, песник, уредник и новинар. Био је аутор неколико сликовница, буквара и читанки српског језика.

УРАДИ

Сваки број открива једну реч. Прати линије и повежи слова у реч. Прочитај добијене речи.

ПРОЛЕЋНО ЦВЕЋЕ

Чим се снег бели диже,
бели цветић срамежљиво стиже.
Висибаба мала намигује, зими пркоси,
пролеће нам она доноси.

После ње, један за другим
шафрани расцветавају,
жути или плави,
травњак развесељавају.

Зумбул плав к'о небо плаво,
мирис свуда шири.
Нарцис жут к'о сунце,
топлином својом свакога смири.

Божури тамно црвени
погледе свуда маме,
разнобојне и горде лале,
усправне и лепе као даме.

Сара жели да мирише цвеће,
у траву да метне своје ножице босе,
са сваким цветом да се дружи у пролеће
јер нам они пролеће мирисом носе.

Филип Димкоски
из збирке „Заједно да растемо“
(издање на српском језику)
препев са македонског на српски језик:
Снежана Алексић Станојловић

САЗНАЈ ВИШЕ

Филип Димкоски је рођен 1995. године у Прилепу (Република Македонија). Ради као новинар у првом дневном листу „Нова Македонија“ и уредник је рубрике за децу „Колибри“, која излази још од 1958 године. Поезија Филипа Димкоског је препевана на више језика (српски, бугарски, хрватски, грчки, ромски, словеначки, италијански, немачки, енглески и руски језик, а део прозног стваралаштва преведен је на хебрејски језик). Поезија му је објављивана у више македонских и међународних часописа, зборника и антологија. Учесник је многих књижевних фестивала и манифестација. Добитник је неколико књижевних награда у Македонији и шире.

ДЕДА И РЕПА

Посеја деда репу. Израсла репа голема, преголема.

Стаде деда репу из земље чупати.

Повуци – потегни – ишчупати не може. Позове деда у помоћ бабу. Баба за деду, деда за репу, повуци – потегни– ишчупати не могу.

Позове баба у помоћ унуку. Унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци – потегни – ишчупати не могу.

Позове унука у помоћ куцу. Куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци – потегни – ишчупати не могу.

Позове куца у помоћ мацу. Маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци – потегни – ишчупати не могу.

Позове маца у помоћ миша. Миш за мацу, маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци – потегни ишчупаше репу.

Руска народна прича

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

1. Ко је посејао репу?
2. Којим редоследом су долазили ликови да би ишчупали репу?

Народне приче су део богатог српског народног стваралаштава. Преносе се с уста на уста вековима. Поред народих прича, народно стваралаштво чине и народне песме, благослови, а део народне традиције су и многи обичаји.

Сваки народ има своје народне приче, песме, благослове, обичаје.

РЕД РЕЧИ У РЕЧЕНИЦИ

Као што су се ликови у причи „Деда и репа“ поређали и успели да изваде репу, тако и у реченици постоји ред којим речи морају бити поређане да би реченица била јасна и разумљива.

Основне одлике уобичајеног реда речи јесу:
Ко врши радњу: Ана плаче.
Радња и објекат на коме се радња односи: Носимо књиге.
Придев испред именице: Лепа Ана плаче.
Место, време, количина или начин уз глагол: Носимо књиге у торби.

Обрнут реченични ред:

1. Цвеће залива девојчица.

Обрнут ред речи се користи у свакодневном говору и уметничким текстовима.

УРАДИ

Напиши правилно!

1. занимљиву Гледала сам представу у позоришту.

_____

2. цвеће заливала је у башти Девојчица.

_____

3. да кљуцају хлеба мрвице Врапци почеше.

_____

4. Данас књигу ми пре подне донеси.

_____

5. из шуме Вук изненада појави се.

_____

6. на улици своју је мајку Дечак видео.

_____

СВИЈЕТУ СЕ НЕ МОЖЕ УГОДИТИ

Један чоек, идући из вароши кући, јахао је на магарцу, а његов син, момчић од десетакпетнаест година, ишао поред њега пјешице.

Сусретне их један човјек, пак рече: „То није право, брате, да ти јашеш, а дијете да иде пјешице; твоје су ноге јаче од његовијех“.

Онда отац сјаше с магарца и посади сина на њ.

Мало даље сретне их други чоек па рече: „То није лијепо, момче, да ти јашеш, а отац да ти иде пјешице, твоје су ноге млађе“.

Онда узјашу обојица и пођу тако мало, али их сретне трећи чоек, па рече: „Каква је то будалаштина: два матора магарца на једној слабој животињи! Право би било да чоек узме батину, пак да вас обојицу шћера“.

Онда сјашу обојица и пођу пјешице, отац с једне стране, син с друге, а магарац у сриједи.

Сретне их четврти чоек, пак рече: „Ала сте ви чудна три друга! Зар није доста да двојица иду пјешице ? Не би ли лакше било да један од вас јаше?“

Онда отац рече сину: „Ми смо обојица свакојако јахали на магарцу, сад ваља да магарац јаше на нама“ пак оборе магарца на земљу, те му један свеже предње ноге, а други стражње, па га онда узму на колац међу се, и тако га понесу.

А кад се људи који су их сретали и стизали стану сад још већма смијати и чудити, онда отац, уједанпут бацивши магарца на земљу и почевши га дријешити, повиче: „Та онај је сваки човјек луђи од овога магарца који хоће свему свијету да угоди. Ја ћу с мојим магарцем да чиним како сам и најпре по мојој вољи чинио; а људи нека говоре шта им драго“.

Па онда узјаше на магарца, а син поред њега пјешице, и тако отиђу кући.

Народна прича

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

Да ли је ова прича написана стандардним српским језиком?

ЗАДАТАК

Препиши ову причу стандардним српским језиком.

ВЕТАР И СУНЦЕ

Једном су се Сунце и свирепи Северац препирали ко је од њих јачи.

Дуго су се тако препирали и најзад одлучили да испробају своју снагу на путнику који је у то време јахао великим друмом.

– Пази – рекао је Северац – кад се сручим на њега, одмах ћу му скинути огртач!

Чим је то изговорио, одмах поче дувати из све снаге. Али, што је он више дувао, то се путник јаче увијао у свој огртач. Проклињао је невреме, али је ипак јахао све даље и даље. Северац се љутио, беснео, бацао на јадног путника и снег и кишу. Проклињући Северца, путник је обукао свој огртач и чвршће затегнуо појас. Онда се и сам Северац уверио да не може скинути огртач са путника.

Видећи немоћ свог противника, Сунце се насмешило, извирило иза облака, огрејало и осушило земљу и јадног полусмрзнутог путника. Осетивши топлоту Сунчевих зрака, путник је сам скинуо свој огртач и привезао га за седло.

– Видиш – рекло је онда Сунце свирепом Северцу: „Милошћу и добротом може се много више урадити него љутњом“.

Народна приповетка

ЈЕЛЕН И ВИНОГРАД

Јелен, бежећи од ловаца, сакрије се у зелен виноград, а кад прођу ловци, онда он поче чупати лишће и јести. Опазе ловци где се лоза њиха, приступе, виде јелена и убију га. „Праведно страдам“, рекне овај сав у крви, „јер вређам лозу која ме је сачувала“.

Поука - никад никога не ваља вређати, а најмање оне који су нам кадгод добро учинили и љубав показали.

Доситеј Обрадовић

САЗНАЈ ВИШЕ

Доситеј Обрадовић је био српски просветитељ и писац. Радио је на просвећивању свог народа, преводио је разна дела, међу којима су најпознатије Езопове басне, а и сам је писао басне. Цео живот и рад посветио је учењу и образовању младих и борби против незнања.

Говорио је:

Учен и разуман човек свагда се учи, свагда зна да и даље мало зна.

Нема срамотнијег заната од дангубе, беспослице и лењости.

Само је добар човек срећан.

УПАМТИ!

БАСНА је кратка прича у којој главну улогу имају животиње (понекад биљке и неживе ствари), приказане са људским особинама. Приказују се односи међу људима, критикују људске слабости и мане и дају се моралне поуке.

СМЕШНО ЧУДО

Ја сам чудо видео:
зец коло води,
лисица га двори.
На лисици перце,
на курјаку звонце.
Ја сам чудо видео:
ћуран баби воду носи
у решету на рамену,
а ћурка јој тикве сади
на дрвету на камену.

Шаљива народна песма

УСКРШЊЕ ЈУТРО

Христос воскресе – ваистину воскресе!
Желим вам свима радост коју Васкрсли Спаситељ
уноси у срца наша, а нека вам ова
прелепа песма измами осмех на лица
Ускршње јутро када се јави
сваком на лицу осмех заблиста
данас је празник, данас се слави,
дан Васкрсења Исуса Христа...
Шарена јаја на столу стоје
у исплетеној корпи од прућа,
свако од нас ће добити своје
остаће једно – наш чуваркућа...
Поздравимо Спаситеља,
његова је била жеља
да нас води љубав, вера, нада!
Човечанство нека цело
Исусово следи дело,
Христос Васкрс – Мир Божији нека
влада!

Послушајте

https://www.youtube.com/watch?v=iawJdqu3JYs&ab_channel=HYPEMUSIC?

https://www.youtube.com/watch?v=jXbksgKoPx0&ab_channel=Kamertonstudiozamuz?

https://www.youtube.com/watch?v=Zx7BAfK7lG4&ab_channel=Kamertonstudiozamuz?

МИСТЕРИЈА ГРАФИТА НА ЗЕЛЕНОЈ ОГРАДИ

Око једне незавршене грађевине у Гинковој улици налазила се зелена ограда.

Њена равна зелена површина личила је на школску таблу, што су деца обилато користила шарајући кредом разне поруке.

Једног јутра, Марта је налетела на следећи графит:

МАРТА, РЕШИ ОВО:
5 + 5 + 5 = 550
Додај само једну цртицу и једнакост ће бити тачна!

Рукопис изазивача био јој је непознат.

Ипак, Марта је знала да је цела улица видела тај графит и да ће морати да га реши ако жели да задржи углед најпаметније девојчице у крају!

Знала је такође да не може само прецртати знак једнакости јер тај математички израз више не би био једнакост...

Урош Петровић
(Из књиге „Мистерије Гинкове улице“)

Помоћ: Црта која недостаје је коса!

МИСТЕРИЈА ПОНОЋНЕ ПЕСМИЦЕ

Марта се враћала из посете господину Федору. Како се већ смрачило, девојчица је у себи певушила једну стару песмицу.

Речи су гласиле:

ШЉИВА, ДУЊА, МАЛИНА,
ВИШЊА И ЈАГОДА,
КОЈА ОД ЊИХ И ЗАШТО
ТУ БАШ И НЕ ПРИПАДА?

Урош Петровић
(Из књиге „Мистерије Гинкове улице“)

Помоћ: Требало би се можда запитати зашто су сва слова у песмици велика.

САЗНАЈ ВИШЕ

Аутор је романа фантастике, романа у загонеткама и загонетних прича. Карактеристичан је по иновативном приступу књижевности за децу и младе. Књиге су му објављене у Италији, Мађарској, Грчкој, Северној Македонији, Румунији, Словенији и Чешкој.

Објављена дела: *Авен и јазопас у Земљи Ваука, Загонетне приче, Пети лептир, Мистерије Гинкове улице, Мрачне тајне Гинкове улице, Деца Бестрагије* и многа друга. Добитник је великог броја награда из области књижевности и фотографије.

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

мистерија - тајна, загонетка

Испричај причу према сликама, и кажи где ћеш ти решавати мистерије овог лета.

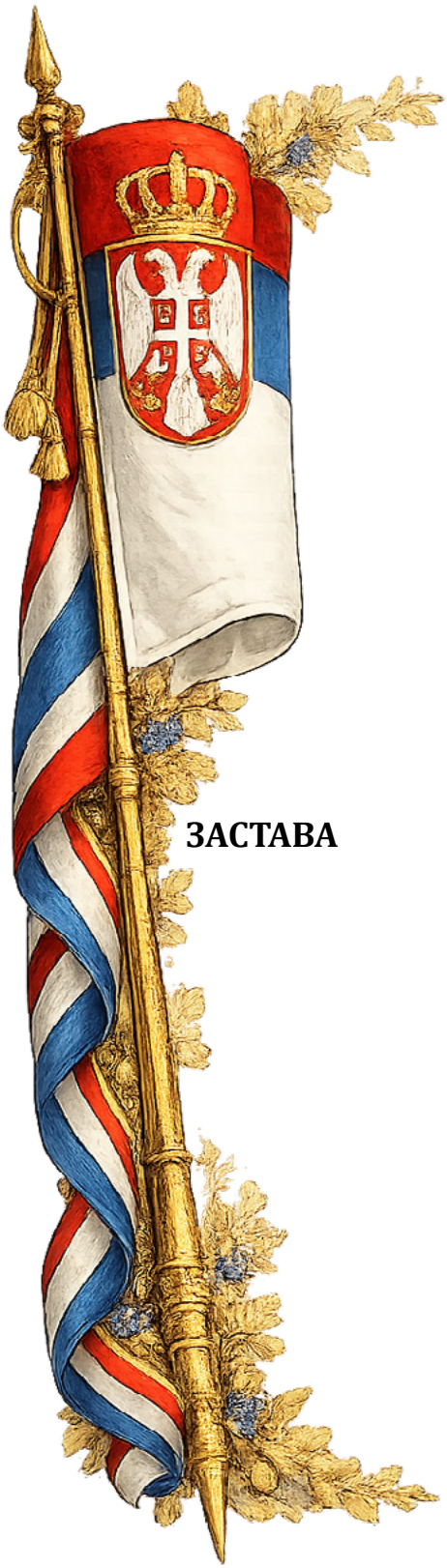

ЗАВИЧАЈ

СИМБОЛИ ДРЖАВЕ

ЗАСТАВА

ХИМНА

Боже правде

Боже правде, ти што спасе
од пропасти досад нас,
чуј и одсад наше гласе
и од сад нам буди спас.

Моћном руком води, брани
будућности српске брод,
Боже спаси, Боже храни,
српске земље, српски род!

Сложи српску браћу драгу
на свак дичан славан рад,
слога биће пораз врагу
а најјачи српству град.

Нек на српској блиста грани
братске слоге златан плод,
Боже спаси, Боже храни
српске земље, српски род!

Нек на српско ведро чело
твог не падне гнева гром
Благослови Србу село
поље, њиву, град и дом!

Кад наступе борбе дани
к' победи му води ход
Боже спаси, Боже храни
српске земље, српски род!

Из мрачнога сину гроба
српске славе нови сјај
настало је ново доба
Нову срећу, Боже дај!

Отаџбину српску брани
пет вековне борбе плод
Боже спаси, Боже брани
моли ти се српски род!

ГРБ

СВЕТИ САВА

Свети Сава (1175 - 1235) био је српски принц, монах, игуман манастира Студенице, књижевник, дипломата и први архиепископ аутокефалне Српске православне цркве. Рођен је као Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање, и брат Вукана и Стефана Првовенчаног.

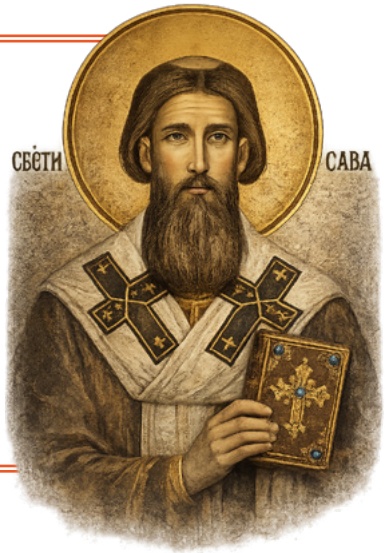

Свети Сава благосиља Српчад
Урош Предић

САЗНАЈ ВИШЕ

Духовни и интелектуални творац српске државе је Свети Сава (рођен као Растко Немањић). Заједно са оцем изградио је први српски манастир Хиландар на Светој гори, који је постао центар српске културе. Свети Сава је у народним причама представљен као народни учитељ.

Он је људе учио много лепим и корисним стварима.

ЗАДАТАК

1. Послушајте и научите Химну о Светом Сави!

https://www.youtube.com/watch?v=h2gzymU5LUs

2. Пронађите причу или песму о Светом Сави и напишите је.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Да ли сте знали да се две трећине српских презимена завршава на „-ић“?
А ево и зашто је то тако.
Некада је значило „син од“ или „потомак“.
Петровић - Петров син. Јовановић - Јованов потомак.
Зато иста презимена не значе и исто порекло.
„-ић“ је више од наставка, то је лични печат порекла, траг предака у српском имену и мост између генерација.

Стефан Петровић

Цвет Наталијина рамонда симбол је српског страдања и победе у Првом светском рату. У Србији се носи као симбол Дана примирја у Првом светском рату, који се обележава 11. новембра.

Дворски лекар краља Милана Сава Петровић је у околини Ниша уочио и описао биљку, коју је, због изузетне лепоте, назвао по једној од најлепших жена у то време, краљици Наталији Обреновић.

САДРЖАЈ

СЛОВО ПО СЛОВО....02
ШТАМПАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ....04
Mm, Kk....05
Tt, Ii....06
Nj, Njnj....07
Ss, Šš....08
Zz ,Žž....09
Ll, Ljlj....10
Uu, Vv....11
Ff, Gg....12
Dd, Ddž, Dđ....13
Cc, Čč, Ćć....15
Pp, Rr....16
Bb, Hh....17
Пишемо мејл....18
ПИСАНА СЛОВА ЛАТИНИЦЕ....20
Kk, Mm....21
Tt, Ii....22
Nn, Njnj....23
Ss, Šš....24
Zz, Žž....25
Ll, Lj lj....26
Uu, Vv....27
Ff, Gg....29
Dd, Ddž, Đđ....30
Cc, Čč, Ćć....32
Pp, Rr....33
Bb, Hh....34

ДОМОВИНА СЕ БРАНИ ЛЕПОТОМ - Љубивоје Ршумовић....37
СЕПТЕМБАР - Душан Костић....39
У ЈЕСЕЊЕ ДАНЕ - Мира Алечковић....41
ЛАКУ НОЋ - Видое Подгорец....43
КАД СУ ЛАСТЕ ОДЛАЗИЛЕ - Ратко Зврко....45
ДЕДА И УНУК - Војислав Станојчић....46
МАЧАК ОТИШАО У ХАЈДУКЕ - Бранко Ћопић....48
ЗНА ОН УНАПРЕД - Гвидо Тартаља....51
ЗИМСКА ПЕСМА - Јован Јовановић Змај....54
СЛИКАРКА ЗИМА (ОЖИВЕЛА СЛИКА) - Десанка Максимовић....55
СУСРЕТ СА ДЕДА МРАЗОМ - Никола Дреновац....57
БОЖИЋНА ПЕСМА - Добрица Ерић....58
ИМЕЊАЦИ - Драган Лукић....61
ГРАДСКИ И ПОЉСКИ МИШ - Лафонтен....62
ТАЈНА - Стојан Арсић....64
САМОЋА - Бранко В. Радичевић....65
КАД БИ МЕНИ ДАЛИ ЈЕДАН ДАН - Брана Црнчевић....67
КВИН, СНАЛАЖЉИВО СЛОНЧЕ....68
ДРУГАРСКА - Перо Зубац....70
МАМА - Душан Душко Радовић....71
КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЂЕ - Божидар Тимотијевић....74
ПРОЛЕЋНО ЦВЕЋЕ- Филип Димкоски....76
ДЕДА И РЕПА - Руска народна прича....77
СВИЈЕТУ СЕ НЕ МОЖЕ УГОДИТИ - Народна прича....79
ВЕТАР И СУНЦЕ - Народна приповетка....80
ЈЕЛЕН И ВИНОГРАД- Доситеј Обрадовић....81
СМЕШНО ЧУДО - Шаљива народна песма....82
УСКРШЊЕ ЈУТРО - Саша Божовић....83
МИСТЕРИЈА ГРАФИТА НА ЗЕЛЕНОЈ ОГРАДИ - Урош Петровић....84
МИСТЕРИЈА ПОНОЋНЕ ПЕСМИЦЕ - Урош Петровић....85
СИМБОЛИ ДРЖАВЕ....88
СВЕТИ САВА....89
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?....91
ЦВЕТ НАТАЛИЈИНА РАМОНДА....92

Уредник:
проф. др Наташа Чичевска Јованова

Рецензенти:
проф. др Оливера Рашиќ Цаневска
Соња Деловска

Лектура:
Марија Нешиќ

Графички дизајн и техничка обрада:
Теодора Деловска

Објављено на веб-страници: **www.santostef.com.mk**

© Сва права на издање задржава аутор. Забрањено је копирање, умножавање и објављивање делова књиге или целог издања у било ком облику без претходне сагласности аутора.

Живописне и привлачне илустрације које прате текстове, који су пажљиво одабрани, привлаче пажњу деце и мотивишу их за усвајање садржаја.

— проф. др Оливера Рашић Цаневска

На иновативан и пажљиво осмишљен начин приближава деци језик, традицију и богато наслеђе завичаја, подстичући повезаност са коренима и неговање завичајних вредности.

— Соња Деловска, професор македонског језика

СЛАВИЦА ТОДОРОВА, РОЂ. ПЕТРОВИЋ, је рођена у Скопљу 1974. године. Основно и средње образовање завршила је у родном месту. Године 1997. дипломирала је на Филолошком факултету „Блаже Конески“ у Скопљу, на Катедри за македонски језик, на групи: Македонски језик са македонском књижевношћу и јужнословенске књижевности, а на истој катедри, 2006. године завршила је доквалификацију: Српски језик као други главни предмет. 2000. године положила је и испит за лектора. 2016. године завршила је мастер студије на Филозофском факултету и стекла звање магистра инклузивног образовања у области специјалне едукације и рехабилитације. Лектор је великог броја издања, уредник је већег броја књига и преводилац великог броја дела са српског на македонски језик и обрнуто. Рецензент је и уџбеника из Српског језика. Аутор је више научних радова објављених на македонском, српском и енглеском језику. Пише и песме за децу, објављене у дечјем часопису „Смешка“ и у збиркама поезије „Стихувалки“. Аутор је и радне свеске са графомоторним вежбама „Учам да пишувам", која је објављена и на српском језику „Учим да пишем", као и стихобојанке „До небото вишно", објављена и на српском језику „Све до неба" и приручника за децу „Језик и култура завичаја".